

A SIÓFOKI SZAKKÉPZÉSI CENTRUM
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Siófok, 2016

Tartalomjegyzék

TARTALOMJEGYZÉK	2
BEVEZETÉS	5
AZ INTÉZMÉNY NEVELÉSI PROGRAMJA	7
1. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI ÉS ELJÁRÁSAI	7
1.1. Alapelvek	7
1.2. Pedagógiai munkánkat meghatározó értékeink	7
1.3. Általános célok	7
1.4. Általános feladatok	8
1.5. A Siófoki Szakképzési Centrumon belüli iskolatípusok céljai, feladatai	8
1.6. Eszközök és eljárások	9
1.7. A felvétel és az átvétel helyi szabályai	11
2. A PEDAGÓGUSOK HELYI FELADATAI, AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI	12
2.1. A pedagógusok helyi feladatai	12
2.2. Az osztályfőnök feladatai	12
3. SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK	13
4. KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK	14
4.1. A személyiségfejlesztés és a közösségfejlesztés feladatainak megvalósítását szolgáló tevékenységi rendszer és szervezeti formák	15
5. AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK	17
6. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG	17
6.1. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek	17
6.2. A beilleszkedési, magatartási nehézségek enyhítését szolgáló tevékenységek	17
6.3. Sajátos nevelési igényű tanulók nevelése- oktatása	18
6.4. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program	18
6.5. Gyermekek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok	19
6.6. Hátrányok enyhítését segítő tevékenység	20
7. AZ ESÉLYEGYENLŐSÉG ÉRVÉNYESÜLÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG	21
8. A PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES NEVELŐ-OKTATÓ MUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE	22
9. AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATBAN VALÓ TANULÓI RÉSZVÉTEL RENDJE	22
10. A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS KAPCSOLATTARTÁSÁNAK, EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI	22
10.1. Az iskola és a tanulók	22
10.2. Az iskola és a szülők	23
10.3. Az iskola és a kollégium	23
11. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK RENDJE	24
11.1. Különbözeti vizsgák	24
11.2. Osztályozó- és javítóvizsgák	24
11.3. A vizsgaformák és a tantárgyi követelmények	24
11.4. Független vizsgabizottság kérése	25

11.5. Eljárási rend előrehozott érettségi vizsga esetén.....	25
11.6. A közösségi szolgálat.....	25
12. A FELVÉTEL ÉS AZ ÁTVÉTEL HELYI SZABÁLYAI	25
12.1. Felvétel.....	25
12.2. Átvétel.....	26
13. ÖSSZEGZÉS	27

HELYI TANTERV**28**

14. AZ ALKALMAZHATÓ TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI.....	29
15. AZ ISKOLA MAGASABB ÉVFOLYAMÁRA LÉPÉS FELTÉTELEI.....	29
16. AZ ISKOLAI BESZÁMOLTATÁS, AZ ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK KÖVETELMÉNYEI ÉS FORMÁI; A TANULÓ TELJESÍTMÉNYÉNEK, MAGATARTÁSÁNAK ÉS SZORGALMÁNAK ÉRTÉKELÉSE ÉS MINŐSÍTÉSE.....	29
16.1. Tantárgyi teljesítmények értékelése.....	29
16.2. A tanulók értékelése, az értékelés alapelvei.....	30
16.3. Magatartás és szorgalom minősítése.....	30
17. AZ ISKOLAI ÍRÁSBELI BESZÁMOLTATÁSOK FORMÁJA, RENDJE, KORLÁTAI, A TANULÓK TUDÁSÁNAK ÉRTÉKELÉSÉBEN BETÖLTÖTT SZEREPE, SÚLYA.....	31
17.1. Órai írásbeli felelet (röpdolgozat).....	31
17.2. Témazáró dolgozat.....	31
17.3. Az elmaradt dolgozatok pótlása.....	31
18. AZ OTTHONI (KOLLÉGIUMI) FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐÍRT ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI FELADATOK MEGHATÁROZÁSÁNAK ELVEI ÉS KORLÁTAI	31
19. A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS, TESTMOZGÁS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK MÓDJA	32
20. A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSÉHEZ SZÜKSÉGES MÓDSZEREK	32
21. A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATOK MEGVALÓSÍTÁSA	33
22. A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK FEJLESZTÉSE	41
22.1. A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanuló	41
22.2. A kóros hiperkinetikus vagy kóros aktivitászavar, a figyelemzavar	44
22.3. A gyengén látó tanuló	44
22.4. A nagyothalló tanuló	45
23. EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAM.....	46
23.1. Általános fejlesztési követelmények.....	47
23.2. A testi és lelki egészség a helyi tantervekben (és a kerettantervekben).....	47
23.3. Az egészségnevelés ajánlott tartalma, témakörei.....	50
23.4. A tevékenység keretei, eszközök és módszerek.....	51
23.5. Az egészségmagatartás befolyásolásának lehetőségei.....	52
23.6. Mentálhigiéné.....	52
24. AZ ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS ISKOLAI TERV	53
25. KÖRNYEZETI NEVELÉS	53
25.1. A környezeti nevelés alapelvei	53

25.2. Környezeti nevelés tanítási órákon	54
25.3. Környezeti nevelés tanítási órán kívül	54
26. A TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK.....	54
27. MINŐSÉGIRÁNYÍTÁSI ALAPELVEK	55
MELLÉKLETEK	56
LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	56

BEVEZETÉS

Az költségvetési szerv rövid bemutatása

Hivatalos név: Siófoki Szakképzési Centrum
 Rövid név: Siófoki SZC
 Székhely: **8600 Siófok, Kálmán Imre sétány 3.**

A költségvetési szerv idegen nyelvű megnevezése

Angol nyelven: Siófok Center of Vocational Training
 Német nyelven: Fachbildungszentrum Siófok

Tagintézmények:

Tagintézmény megnevezése	Tagintézmény székhelye
Siófoki SZC Bacsák György Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája	8640 Fonyód, Béke utca 1.
Siófoki SZC Baross Gábor Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája	8600 Siófok, Bakony utca 2.
Siófoki SZC Krúdy Gyula Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája	8600 Siófok, Koch Róbert utca 8.
Siófoki SZC Marcali Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája	8700 Marcali, Hősök tere 3.
Siófoki SZC Mathiász János Gimnáziuma, Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája	8630 Balatonboglár, Szabadság u. 41.

Az Iskola jövőképe

Célunk, hogy a régió munkaerő-piaci igényeit kielégítő széles szakmai alapozású, gyakorlat-centrikus, a vállalkozói szemlélet alapjain nyugvó oktatás keretében szerezzék meg tanulóink a társadalom által elvárt, differenciált szakmai végzettségeket, s készüljenek fel a munkaerő-piaci mobilitásra. A duális szakképzés minél szélesebb körű megvalósítása érdekében szoros együttműködést alakítunk ki minden érintett gazdasági szereplővel, szakképzési irányító szervezettel.

A jövőben integrálni kívánjuk a felnőttképzési formákat az iskola képzési struktúrájába: a továbbképzések, átképzések, valamint további szakmai képzettségek megszerzéséhez szükséges feltételrendszer kialakításával.

El kívánjuk érni, hogy az oktatás folyamatában a diákok szerezzenek a munkába állást segítő, problémakezelő ismereteket, szóbeli, írásbeli, informatikai kommunikációs készségük fejlődjön, segítve a további ismeretszerzést, a társadalmi kapcsolatok alakítását. Képesek legyenek az önálló eligazodásra, rendelkezzenek jogi, pénzügyi, munkaügyi ismeretekkel.

Az iskolai partnerkapcsolatok erősítésével, a technikai háttér jobb kihasználásával, a szülők intenzívebb bevonásával eredményesebbé kívánjuk tenni oktató-nevelő munkánkat. Célunk a különböző cégekkel meglévő iskolai kapcsolatok fejlesztésével, az iskolai termelőtevékenység minőségének javításával és a pályázatokon történő eredményesebb részvétellel az iskola hatékonyságának növelése.

KÜLDETÉSNYILATKOZAT

Olyan iskolát szeretnénk:

- ahová a gyerekek szívesen járnak, mert megértő, motiváló és szeretetteljes légkör veszi körül őket,
- ahol a természetes gyermeki kíváncsiságot megőrizve, az életkori sajátosságaiknak megfelelő módszerekkel tanulhatnak a diákok,
- ahol a széleskörű tevékenységkínálat segítségével a gyerekek képességei sokoldalúan fejlődhetnek, és a tanulás motivációs alapja a sikerélmény,
- ahová mindezekért a szülők szívesen hozzák gyermekeiket,
- ahol a tantestület minden tagja fontosnak érzi magát, megtalálja az a tevékenységet, amelyhez a legjobban ért és alkotói szabadsága kibontakozhat,
- amelyik rugalmasan képes alkalmazkodni a társadalmi elvárásokhoz, a tanulók, a szülők és a fenntartó igényeihez.

A társadalmi elvárás iskolánkban:

„Az egynyelvű és egyszokású
ország gyenge és esendő.
Ennélfogva megparancsolom Noked
Fiam, hogy a jövevényeket
Jóakaratóan gyámolítsad
És becsben tartsad
Hogy nálad szívesebben tartózkodjanak
Mintsem másutt lakjanak”
(Sz. István intelme fiához)

Tanulóink elvárása iskolánktól:

„Az iskola dolga,
hogy megtaníttassa velünk, hogyan kell tanulni,
hogy felkeltse a tudás iránti étvágyunkat,
hogy megtanítsen bennünket a jól végzett munka örömére
és az alkotás izgalmára,
hogy megtanítsen szeretni, amit csinálunk,
és hogy segítsen megtalálni azt, amit szeretünk csinálni.”
(Szentgyörgyi Albert)

A tantestület elvárása önmagától:

„Ha mindig ugyanazt csinálod,
mint eddig,
akkor annyit is érsz el, mint eddig,
de ha valami újat, mást
izgalmasat szeretnél, gondolj
arra, mi állhat még előtted!”
(Ismeretlen szerző)

AZ INTÉZMÉNY NEVELÉSI PROGRAMJA

1. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI ÉS ELJÁRÁSAI

1.1. Alapelvek

Iskoláink nevelő-oktató munkáját a demokrácia értékei, az európai keresztény-humanista értékrend és a nemzeti értékek hatják át.

Az iskolán belüli és kívüli kapcsolatok kialakítását az emberi méltóság és az egyetemes emberi jogok tiszteletben tartása, a különböző kultúrák iránti nyitottság és tolerancia jellemzi. Biztosítja a tanulók azon jogát, hogy képességeiknek, érdeklődésüknek, adottságaiknak megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljenek.

Nevelő-oktató munkánk középpontjában a kompetencia alapú oktatás áll: olyan ismeretek, készségek, képességek, attitűdök fejlesztése, amely megszilárdítja az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges képességeket, és biztosítja a sikeres munkaerő-piaci alkalmazkodáshoz nélkülözhetetlen tudás kialakulását.

A sajátos nevelési igényű tanulók ellátása a szocializációjukat segítő inkluzív nevelésben valósul meg, melyben fejlesztésük a számukra megfelelő tartalmak közvetítésével segíti a minél teljesebb önállóság elérését és a társadalomba való minél teljesebb beilleszkedést. Az intézmény kiemelt figyelmet fordít a befogadó környezet kialakítására, az egyediséghez való alkalmazkodásra.

1.2. Pedagógiai munkánkat meghatározó értékeink

- a tanulás, a tudás,
- a gyakorlatban alkalmazott tudás, kompetencia,
- az egészséges életmód,
- a sport, a mozgás a személyiség életében,
- humanista, demokratikus gondolkodás, közösségi magatartás,
- munkafegyelem, megbízhatóság, felelősségérzet,
- kreativitás, az alkotó önfejlesztés,
- egészséges nemzettudat, hazaszeretet, lokálpatriotizmus,
- az újra való nyitottság,
- az együttműködés.

1.3. Általános célok

Az iskolában folyó nevelés-oktatás célja az, hogy

- közvetítse az egyetemes és nemzeti kultúra alapértékeit,
- kiterjessze és elmélyítse a tanulók általános műveltségét,
- kialakítsa az élethosszig tartó tanulás igényét és az erre való készséget, a kitartó és fegyelmezett munka képességét,
- erősítse a tanulók önállóságát, öntevékenységét, kreativitását,
- fejlessze a diákokban az önmagukért és környezetükért érzett felelősséget,
- neveljen mások és a másság elfogadására, az újra való nyitottságra, rugalmasságra,
- előzze meg vagy csökkentse a sajátos nevelési igényű tanulók fogyatékoságukból eredő hátrányát,
- készítse fel a tanulót a társadalomba való sikeres beilleszkedésre, segítse őket egy értékeket és javakat teremtő élethez,
- az adott sajátos nevelési igényű tanuló sérülés-specifikus szempontjait figyelembe véve támogassa a társadalmi beilleszkedését,
- segítse a sajátos nevelési igényű tanulók egyéni sikereket segítő funkcióinak fejlesztését, a tanuló képességeinek és tehetségének kibontakozását,

- fejlessze a NAT és a kerettanterv által deklarált kulcskompetenciákat.

1.4. Általános feladatok

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka feladata, hogy

- kialakítsa a műveltség megszerzésének kívánalmát, az élethosszig tartó tanulás igényét,
- neveljen az élet tiszteletére, a természeti környezet védelmére, az egészséges életmód értékeinek elfogadására,
- fejlessze a kommunikációs és tanulási képességeket, neveljen az anyanyelv igényes használatára,
- tegye képessé a tanulókat az információk közti eligazodásra,
- ösztönözze a tanulókat a megszerzett ismeretekre épülő véleményalkotásra és az ezeken alapuló döntésekre,
- fejlessze a konfliktuskezeléshez szükséges személyiségjegyeket (önismeret, önbizalom, alkalmazkodó képesség, a siker és a kudarc tűrése, a kulturált vitakészség),
- fejlessze a logikus gondolkodás és problémamegoldás képességét,
- olyan légkört, környezetet alakítson ki, amely egymás kölcsönös tiszteletére nevel.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelés-oktatáshoz kapcsolódó feladatok:

- a tanulók sérülésspecifikusság szerinti fejlesztése,
- megfelelő tanulásszervezési formákkal a differenciált, egyéniesített fejlesztés biztosítása, alkalmazkodva az eltérő képességekhez,
- a szakértői véleményben szereplő javaslatok beépítése a tanórai tevékenységbe,
- a pedagógus együttműködése a tanuló fejlesztésében részt vevő szakemberrel.

1.5. A Siófoki Szakképzési Centrumon belüli iskolatípusok céljai, feladatai

A gimnáziumi nevelő-oktató munka célja

- a tanulók értelmi, érzelmi, erkölcsi, közösségi és állampolgári nevelése,
- az összefüggésekben és rendszerben való gondolkodásra nevelés,
- felkészítés az egyetemeken, főiskolákon való továbbtanulásra, értelmiségi pályára,
- a reál tudományterületek iránti érdeklődés felkeltése (gazdaság igényének megfelelően).

A gimnáziumi nevelő-oktató munka feladata

- a mai kor kihívásainak megfelelő általános műveltség elsajátítása,
- jól használható nyelvtudás és korszerű informatikus ismeretek átadása,
- az önértékelés, a lehetőségek mérlegelésének olyan szintjére kell eljuttatni a tanulókat, hogy az érettségit követően felelősséggel tudjanak dönteni a továbbtanulásukról (érettségihez kötött szakmák ismerete, munkaerő-piaci keresettsége, anyagi megbecsültsége stb),
- tehetséggondozás.

A szakgimnáziumi nevelő-oktató munka célja, hogy

- a tanulók támogatást kapjanak a képességek, kompetenciák megalapozásához, kibontakoztatásához és megerősítéséhez,
- felkészítse a tanulókat a sikeres érettségi vizsgára, a szakképzésbe való bekapcsolódásra, felsőfokú továbbtanulásra,
- a tanulók értékeket, készségeket és életszerű tudást sajátítsanak el, és képessé váljanak ezek alkalmazására; váljanak alkalmassá önálló, felelős döntéseken alapuló munkára, a munkaerőpiac elvárásainak teljesítésére,

- készüljenek fel a folyamatos szakmai megújulásra, az egész életen át tartó tanulásra, a változó körülményekhez való alkalmazkodásra.

A szakgimnáziumi nevelő-oktató munka feladata, hogy

- a szakmai orientációs és szakmai alapozó tantárgyak segítségével felkeltse az érdeklődést a választott szakterület iránt,
- tegye képessé a tanulókat a gyakorlati életben felmerülő kérdések megválaszolására,
- fejlessze a diákok kezdeményező, vállalkozó készségét,

A szakközépiskolai nevelő-oktató munka célja, hogy

- a tanulókat a választott szakma elsajátításához szükséges műveltségi alapokhoz juttassa,
- a tanulók támogatást kapjanak a képességek, kompetenciák megalapozásához, kibontakoztatásához és megerősítéséhez,
- a tanulók értékeket, készségeket és életszerű tudást sajátítanak el, és képessé válnak ezek alkalmazására,
- készítse fel a tanulókat a szakmai és az érettségi vizsgára, a munkába állásra, az egész életen át tartó tanulásra,
- kialakítsa a munkatársakkal való együttműködés képességét.

A szakközépiskolai nevelő-oktató munka feladata, hogy

- a Nemzeti köznevelésről és a Szakképzésről, valamint a szakmai kerettantevéről szóló törvények figyelembevételével, a Nemzeti alaptanterv keretei között a tanulók adottságainak figyelembevételével határozza meg a követelményeket,
- hatékony és motiváló tanulási módszerek alkalmazásával növelje a diákok tanulási aktivitását, segítse sikerélményhez jutásukat,
- egyénre szabott gyakorlati feladatokkal biztosítsa a szakma megszerettetéséhez szükséges munkasikert,

1.6. Eszközök és eljárások

Nevelő-oktató munkánk során a kitűzött célok elérése érdekében előnyben kell részesíteni azokat a módszereket, amelyek fokozzák a tanulók tanórai tevékenységét (tanuló centrikus oktatás), és melyek alkalmazkodnak a tanulók eltérő képességeihez, változó előképzettségükhöz (differenciált oktatás). A módszertani megújulás érdekében pedagógusaink folyamatosan részt vesznek olyan továbbképzéseken, melyeken a korszerű, inkluzív pedagógiát, a differenciált módszertant és a kulcskompetenciákat fejlesztő oktatást megismerhetik, illetve továbbfejleszthetik.

A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztésében alkalmazott sérülés-specifikus módszerek, eljárások igazodnak a tanuló sajátos nevelési igényéhez, állapotához, tanulási stratégiájához.

Az alábbiakban felsorolt módszerek aktivizáló hatása és hatékonysága a felsorolás sorrendjében növekszik, az alkalmazott módszer megválasztásában ezt a ténytet pedagógusaink figyelembe veszik, alkalmazásuk a mindenkori szakmai autonómia részét képezi.

Alapmódszerek

- tanári magyarázat (frontális tanítás): beszélgetés, kérdve kifejtés, előadás, előadás demonstrációval, illusztrációval
- munkáltatás (egyéni, de nem önálló tanulás): feladatmegoldás, variációs módszer, házi feladat (azonos)
- individualizálás (egyéni és önálló tanulás): egyénre szabott feladatok, feladatrendszerrel segített tanítás-tanulás, ugyanarról a témáról különböző nehézségű és bonyolultságú feladatok megfogalmazása a különböző képességű egyének vagy csoportok számára

- együttműködésen alapuló tanulási módszerek: kooperatív tanulás, projekttanulás páros munka.

Motiváló módszerek

- csoportmunka (a csoportokat különböző témájú és nehézségű feladatok elé állítjuk)
- játék (szerepjáték, szimuláció, verseny)
- vita
- kutató-felfedező módszer (főként a természettudományokban)
- projekt módszer (a tanulók érdeklődésének megfelelő tanulási célok és tartalmak megfogalmazása)

Stratégiák (komplex módszerek)

- programozott oktatás
- számítógéppel segített tanítás-tanulás
- oktatócsomag
- mesterfokú tanítás-tanulás

A célok elérését segítő tanulásszervezési eljárások

Csoportbontás:

A tanulók kommunikációs képességének fejlesztése érdekében valamennyi évfolyamon és képzési formában biztosítjuk a csoportbontásban való oktatást idegen nyelvekből, a gondolkodás képességének fejlesztése érdekében informatikából.

A hatékonyság érdekében arra törekszünk, hogy az egy-egy csoportokban tanulók létszáma ne haladja meg a 18 főt.

Szabadon választott foglalkozások:

A tanulók érdeklődésének és képességeinek megfelelően szabadon választott tanórai, és tanórán kívüli foglalkozásokat biztosítunk.

Szabadon választott tanórai foglalkozásaink: emelt szintű érettségire felkészítés, második idegen nyelv, fakultáció.

Tanórán kívüli foglalkozásaink: felzárkóztatás, tehetséggondozás, vizsga előkészítő, érdeklődési kör (szakkör), stb.

Tanulmányi és sportversenyek:

Az önbizalom és a vállalkozó szellem erősítése érdekében szorgalmazzuk és támogatjuk tanulóink részvételét a különböző szintű tanulmányi és sportversenyeken, iskolai szintű megmérettetéseket rendezünk változatos témákban.

Meghívott előadók:

Elsősorban osztályfőnöki órák keretében meghívott előadók segítségével felvilágosító illetve megelőző előadásokat szervezünk az egészséges életmódra nevelés érdekében.

Egyéb eszközök

Szabadidős foglalkozások: előadói estek, előadások, mozi-, színház- és múzeumlátogatások szervezésével segítjük elő az iskolán kívüli ismeretszerzést.

Segítjük diákjainkat saját, közösségfejlesztő rendezvényeinek megszervezésében (pl. osztálykirándulások, klubdelutánok, elsősavatók, farsang stb.) és támogatjuk őket az egyéb közös együttléte és élményeket biztosító rendezvények (pl. sportrendezvények) szervezett látogatásában.

1.7. A felvétel és az átvétel helyi szabályai

A köznevelési intézmény tanulói közé felvétel vagy átvétel útján lehet bejutni, amely jelentkezés alapján történik.

Felvétel

Iskolánk a felvételi kérelmekről az alábbiak szerint dönt:

- szakgimnázium esetén a tanulmányi eredmények, továbbá a szakképzésre vonatkozó jogszabályok szerinti egészségügyi, pályaalkalmassági követelmények teljesítése, (valamint nagyarányú túljelentkezés esetén (a korábbi évek tapasztalatait alapul véve) a központilag kiadott egységes feladatlapokkal megszervezett írásbeli vizsga (a továbbiakban: központi írásbeli vizsga) eredménye
- szakközépiskola esetén az általános iskolai tanulmányi eredmények és az egészségügyi, pályaalkalmassági követelmények teljesítése.

A pontos felvételi követelményeket a tagintézmények kiadványaikban minden tanévben aktualizálják.

A jelentkezés rendjét és a felvételi eljárást a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet szabályozza.

A centrum minden tagintézménye felvételi tájékoztatót készít, és azt a honlapján nyilvánosságra hozza, valamint a KIFIR rendszerében október 20-áig elhelyezi. A felvételi tájékoztató tartalmazza:

- az iskola OM-azonosítóját, tagintézményenként a meghirdetett tanulmányi területek leírását, az azokat jelölő belső kódokat,
- a felvételi eljárás rendjét,
- a felvételi kérelmek elbírálásának, rangsorolásának módját, szabályait, ezen belül különösen a teljesítmények értékelésének módját és figyelembe vételének arányait,
- a sajátos nevelési igényű, valamint a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő jelentkezőre vonatkozó speciális elbírálási szabályokat,
- ha az iskola szóbeli vizsgát vagy az Nkt. 27. § (5) szerinti képesség-, készségfelmérést szervez, a vizsga vagy a felmérés követelményeit, időpontját és helyét,
- szakképzésre vonatkozó szabályok alapján az egészségügyi, pályaalkalmassági követelményeket.

A felvételi vizsgákat a tanév rendjében meghatározott időszakon belül, a jogszabályi előírásoknak megfelelően kell megszervezni. Az iskola felvételi szabályzata tartalmazza a szóbeli felvételi vizsgakövetelményeket.

Átvétel

A felsőbb évfolyamra jelentkezéskor az iskola vizsgálja: a tanuló megelőző tanulmányait, a választandó osztály befogadóképességét, az osztály struktúráját. Az átvételt megelőzően, a megelőző tanulmányok figyelembevételével az iskola különbözeti vizsgát írhat elő a jelentkezőnek. A vizsga idejét az iskola igazgatója határozza meg. Az átvétel igazgatói határozattal engedélyezhető:

- előzetes tanulmányok beszámításával,

továbbá:

- különbözeti vizsgával,
- egyéni segítségnyújtással,
- türelmi idő biztosításával,
- évfolyamismétléssel.

A szakképzésre vonatkozó további átvételi szabályokat az iskola szakmai programja tartalmazza.

2. A PEDAGÓGUSOK HELYI FELADATAI, AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI

2.1. A pedagógusok helyi feladatai

- a tanítási órákra való felkészülés és a tanítási órák előkészítése,
- a tanulók dolgozatainak javítása,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- eseti helyettesítés,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- érettségi, különbözeti, felvételi, osztályozó vizsgák lebonyolítása,
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- a tanulmányi versenyekre felkészítés, a versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás, felzárkóztatás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- pedagógusjelölt, gyakornok szakmai segítése, mentorálása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi, munkaközösségi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- a tanulók felügyelete az óráközi szünetekben, valamint előre tervezett beosztás szerint vagy alkalmasszerűen,
- iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése,
- a tanulók nevelési- oktatási intézményen belüli szerveződésének segítségével összefüggő feladatok végrehajtása,
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- tanítás nélküli munkanapon a tagintézmény-vezető által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, a szaktantermek rendbentartása,
- különböző feladatellátási helyekre történő alkalmazás esetén a telephelyek közötti utazás.

2.2. Az osztályfőnök feladatai

Az osztályfőnököt – az osztályfőnöki munkaközösség vezetőjével konzultálva – a tagintézmény-vezető bízza meg minden tanév júniusában, elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve.

- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Együttműködik az osztály diákbizottságával, segíti a tanulóközösség kialakulását.

- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját. Kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével.
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti.
- Az osztályban és a szülői közösségben előkészíti a sajátos nevelési igényű tanulók befogadását.
- Szükség szerint – a szaktanárokkal is egyeztetve – a jogszabályokban meghatározott módon kezdeményezi a tanuló szakértői vizsgálatát.
- Szülői értekezletet tart.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása.
- Középiskolában szervezi és nyomon követi a tanulók által teljesítendő 50 órás közszolgálati munkát. (A teljesített órákat vezeti a naplóban, törzslapban, bizonyítványban.)
- Az igazolatlan hiányzásokat rendszeresen ellenőrzi és a 10. igazolatlan óra után a tanköteles korú tanulók esetében jelzi a titkárságon, hogy értesíteni kell a tanuló tartózkodási helye szerinti illetékes gyámhatóságot és a gyermekjóléti szolgálatot. Harminc igazolatlan óra után ismételten értesíteni kell a gyermekjóléti szolgálatot és az általános szabálysértési hatóságot, ötven igazolatlan óra után pedig a tanuló tartózkodási helye szerinti illetékes gyámhatóságot.
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola ifjúságvédelmi felelősével.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.
- Részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában, segíti a közös feladatok megoldását.
- Rendkívüli esetekben órát látogat az osztályban.

3. SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

Modern pedagógiai felfogás szerint a személyiségfejlesztés érték közvetítés, amelynek eredményeként a tanulók motívumai, szokásai, életmódja az értékekkel való azonosulás révén belső hajtóerővé, szükségletté válik.

Célunk: a tanulók személyiségének széleskörű fejlesztése a különféle iskolai tevékenységek megszervezésével.

Fő területei:

- erkölcsi nevelés
- értelmi nevelés
- közösségi nevelés
- érzelmi (emocionális) nevelés
- állampolgári nevelés
- akarati nevelés
- munkára nevelés
- környezettudatos életmódra nevelés

Feladataink:

- megfelelő szociális minták, attitűdök, készségek és ismeretek elsajátításának elősegítése, családi életre nevelés, párkapcsolatok érzelmi hátterének fontossága,
- élményszerű, pozitív minták bemutatása történelmi személyiségek, irodalmi hősök magatartási mintáin keresztül,

- az értelmi képességek fejlesztése, az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása; az ismeretelsajátítási folyamatban bátrabban építünk tanítványaink aktivitására (önálló gyűjtőmunka, kiselőadás, megfigyelés, kísérlet, keresés a könyvtárban és az Interneten),
- versenyszellem kialakítása és fokozása,
- az önkifejezés gazdag tárházának bemutatása, gyakoroltatása, kommunikációs készségek fejlesztése,
- olyan iskolai légkör kialakítása, amely az egyének és csoportok kölcsönös megértését, együtttérzését segíti elő,
- olyan magatartási szabályok kialakítása és működtetése, amelyek átláthatók, mindenkitől egyértelműen és következetesen elvárhatók,
- olyan érzelmi légkör kialakítása és fenntartása az osztályokban, a tantestületben, amelyben a pedagógusok és a tanulók is biztonságban, jól érzik magukat,
- olyan szituációk, helyzetek, előadások, beszélgetések szervezése, mely során a tanulók önismerete fejlődik, felismerhetik adottságaikat, hajlamukat, rátermettségüket,
- a kitartás, a szorgalom, a céltudatosság és az elkötelezettség kialakítása,
- a munka fontosságának tudatosítása,
- tanórai és tanórán kívüli lehetőségek felkutatása a diákok alkotó tevékenységének elősegítése érdekében,
- a tanulók testi képességeinek fejlesztése, a testmozgás iránti igény felkeltése,
- sportolási lehetőségek optimális kihasználása,
- tudatosítani a diákokban, hogy a szenvedélybetegségek kialakulása megelőzhető; felismerhetőségi jegyek tanítása; hangsúlyozni, hogy gyógyítási mód is létezik,
- a környezettudatos életmód szokássá válásának kezdő lépéseit segíteni a megfelelő ismeretek átadásával, személyes példamutatással.

A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése szakmai együttműködéssel valósul meg. A személyiségfejlesztés alapja a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye és a pedagógus tanulókra vonatkozó megfigyelése, a fejlődés folyamatos nyomon követése és önmagához mért értékelése.

4. KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

A tanulói személyiség fejlesztésére irányuló nevelő és oktató munka egyrészt a nevelők és a tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósul meg, másrészt közvetett módon, a tanulói közösség ráhatásán keresztül érvényesül. A tanulók közösségben történő nevelésének megszervezése, irányítása a nevelő-oktató munkánk alapvető feladata.

A tanulói közösségek fejlesztésével kapcsolatos feladataink:

- A különféle iskolai tanulói közösségek megszervezése, nevelői irányítása. *Feladat:* az iskolai élet egyes területeihez (tanórákhoz, tanórán kívüli tevékenységekhez) kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű nevelői fejlesztése
- A tanulók életkori figyelembevételével a tanulóközösségek fejlesztésében. *Feladat:* a tanulói közösségek irányításánál a nevelőknek alkalmazkodniuk kell az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a gyermek heteronóm (a felnőttek elvárásainak megfelelni akaró) átalakulásától az autonóm (önmagát értékelni és irányítani képes) személyiséggé válásáig.
- Az önkormányzás képességének kialakítása. *Feladat:* a tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk

elé célt kitűzni, a cél eléréseért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják.

- A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése. *Feladat:* A tanulói közösségeket irányító pedagógusoknak a közösségek tevékenységét tudatosan tervezni és folyamatosan szervezni kell, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjthetnek.
- A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása. *Feladat:* a tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.
- A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját elősegíti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő nevelésük. *Feladat:* az osztályközösség felkészítése a sajátos nevelési igényű tanulók befogadására.

4.1. A személyiségfejlesztés és a közösségfejlesztés feladatainak megvalósítását szolgáló tevékenységi rendszer és szervezeti formák

Tanítási órák

A tanulói személyiségfejlesztés legfontosabb színtere a hosszabb tanítási – tanulási folyamatba illeszkedő tanítási óra. Az iskola nevelői a tanítási-tanulási folyamat megszervezése során kiemelten fontosnak tartjuk a tanulók motiválását, a tanulói aktivitás biztosítását és a differenciálást.

A motiválás célja, hogy tanulóinkban felébresszük azokat az indítékokat, amelyek a fiatalokat tanulásra ösztönzik, és ezt a tanulási kedvet a tanulás végéig fenn is tartjuk. A tanítási órák tervezésénél és szervezésénél minden esetben előtérbe helyezük azokat a módszereket és szervezeti formákat, amelyet a tanulók tevékenykedtetését, vagyis állandó aktivitását biztosítják.

Az iskolai tanulási folyamat során kiemelten fontos feladat a differenciálás, vagyis az, hogy a pedagógusok nevelő-oktató munkája a lehetőségekhez mérten a legnagyobb mértékben igazodjon a tanulók egyéni fejlettségéhez, képességeihez és az egyes tantárgyakból nyújtott teljesítményéhez.

E feladatok megoldását a tanítási órákon az alábbi tanítási módszerek és szervezeti formák segítik:

- A nevelők az egyes szaktárgyak tanítási óráin előnyben részesítik az egyéni képességekhez igazodó munkaformákat, így – elsősorban a gyakorlásnál, ismétlésnél – a tanulók önálló és csoportos munkájára támaszkodnak.
- A szociálisan hátrányos helyzetű, beilleszkedési, magatartási, tanulmányi problémákkal küzdő tanulók részére egyéni segítséget nyújtunk. Figyelembe vesszük a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság ajánlását, fejlesztő foglalkozásokat szervezünk.

A személyiségfejlesztés kiemelt színtere az osztályfőnöki óra:

A tantestület a megfelelő szervezetek segítségével arra törekszik, hogy hosszú távon a tanulói ifjúság problémamegoldó képessége a szükséges szintre növekedjen, hogy a fiatalok képessé válhassanak egy produktív életstílus kialakítására, és a drogok és egyéb káros élvezeti szerek visszaütésére.

Ezért az osztályfőnöki tanterv kidolgozásánál kiemelt szerepet kapott a sikeres személyiség kialakítása, a hatékony kommunikáció, a jövőkép tematikája.

A nevelési-oktatói célok megvalósítását segítő tanórán kívüli tevékenységek

Hagyományörző tevékenységek:

- Megemlékezések (október 6., a kommunizmus áldozatainak emléknapja, a Holocaust emléknapja)
- Iskolai ünnepek (október 23., március 15., szalagavató, ballagás)

- Egyéb rendezvények (pl. szecskaavató, diáknapok, iskolák névadóiról megemlékezés, kerek évfordulók stb.)

Diákönkormányzat:

A tanulók és a tanulóközösségek érdekeinek képviselőjére, a tanulók tanórán kívüli, szabadidős tevékenységének segítésére a tagintézményekben diákönkormányzat működik. A diákönkormányzatok munkáját megválasztott küldöttekből álló vezetőség irányítja. A diákönkormányzat tevékenységét a tagintézmény-vezető által megbízott nevelő segíti.

Tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások:

Az egyéni képességek minél jobb kibontakoztatását, a tehetséges tanulók gondozását, valamint a gyengék felzárkóztatását az egyes szaktárgyakhoz kapcsolódó tanórán kívüli tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások segítik.

Formái:

- Iskolai sportkör:

Az adott iskolai sportkör tagja a tagintézmény minden tanulója. Az iskolai sportkör a tanórai testnevelési órákkal együtt biztosítja a tanulók mindennapi testedzését, valamint a tanulók felkészítését a különféle sportágakban az iskolai és iskolán kívüli sportversenyekre.

- Szakkörök:

A különféle szakkörök működése a tanulók egyéni képességeinek fejlesztését szolgálja. A szakkörök jellegüket tekintve lehetnek művészeti, technikaiak, szaktárgyiak, de szerveződhetnek valamilyen közös érdeklődési kör, hobbi alapján is. A szakkörök indításáról – a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével - minden tanév elején a tagintézmény nevelőtestülete dönt. Szakkör vezetését olyan felnőtt is elláthatja, aki nem az iskola dolgozója. A szakkör lehet ingyenes, vagy térítési díj ellenében igénybe vehető.

- Versenyek, vetélkedő, bemutatók:

A tehetséges tanulók továbbfejlesztését segítik a különféle (szaktárgyi, sport, művészeti stb.) versenyek, vetélkedők, melyeket a tagintézményekben, illetve az iskolák között is évente rendszeresen szervezünk. A legtehetségesebb tanulókat az iskolán kívüli versenyeken való részvételre is felkészítjük. Ők az országos, regionális illetve a megyei versenyeken tagintézményenként vehetnek részt és adhatnak számot tudásukról. A versenyek, vetélkedők megszervezését, illetve a tanulók felkészítését a különféle versenyekre a nevelők szakmai munkaközösségei vagy a szaktanárok végzik.

Felkérés esetén segítséget nyújtunk a különböző megyei, regionális és országos tanulmányi, szakmai versenyek megszervezéséhez, lebonyolításához; amennyiben ezt az intézmény önerőből meg tudja oldani (pl. felügyelet, terem biztosítása). Amennyiben az adott verseny megszervezése költséggel jár az intézmény számára, akkor a fenntartóval való külön egyeztetés szükséges.

- Tanulmányi kirándulások:

Az iskola nevelői a tantervi követelmények teljesülése, a nevelő munka elősegítése céljából az osztályok számára tanulmányi kirándulást szervezhetnek. A tanulmányi kiránduláson való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük. Támogatjuk a szakmai kiállításon való részvételt is.

- Szabadidős foglalkozások:

A szabadidő hasznos és kulturált eltöltésére kívánja a nevelőtestület a tanulókat azzal felkészíteni, hogy a felmerülő igényekhez és a szülők anyagi helyzetéhez igazodva különféle szabadidős programokat szervez (pl. túrák, kirándulások, táborok, színház- és múzeumlátogatások, klubdelutánok, táncos rendezvények stb.) A szabadidős rendezvényeken való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük. Az iskola a költségvetéséből erre a célra fordítható keret erejéig támogatást nyújt.

Az iskola létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata:

A tanulók igényei alapján előzetes megbeszélés után lehetőség van arra, hogy az iskola létesítményeit, illetve eszközeit (pl. sportlétesítmények, számítógép stb.) a tanulók – tanári felügyelet mellett – egyénileg, vagy csoportosan használják.

5. AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

Az egészségnevelés általános célja, feladatai

- a testi, pszichikai, szellemi adottságaikban egészséges fiatalok nevelése,
- személyiségfejlődésük, a társadalomba való beilleszkedésük segítése,
- az egészséges életmód, a harmonikus, erkölcsös és konstruktív életvitel szokásrendszerének kiépítése - úgy, hogy ezek számukra értékke válnanak,
- az ehhez szükséges ismeretek, készségek, attitűdök elsajátítása, kialakítása,
- elsődleges megelőzés, az egészségvesztés megakadályozása, a különféle tényezők megszüntetésére való törekvés olyan tevékenységekkel és eszközökkel, amelyek egyrészt az általános egészséget segítik elő, másrészt általuk a specifikus betegségek megelőzhetők,
- intézményünk fő célja, hogy harmonikus (testben és lélekben) jól képzett fiatalok kerüljenek ki az életbe.

6. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG

6.1. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

Célunk a valamely területen az átlagosnál jobb képességekkel rendelkező, ezen belül a kiemelkedően tehetséges tanulók felismerése, képességeiknek kibontakoztatása, fejlesztése.

Tevékenységek:

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- a csoportbontásos oktatás;
- a nem kötelező / választható / tanórán tanulható tantárgyak tanulása;
- a tehetséggondozó foglalkozások;
- az iskolai sportkör;
- a szakkörök;
- versenyek, vetélkedők, bemutatók / szaktárgyi, sport, kulturális stb./;
- a szabadidős foglalkozások / pl. színház- és múzeumlátogatások /;
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
- a továbbtanulás segítése,
- kapcsolat a különböző szakmai szervezetekkel, a tehetséges tanulók irányítása „központi” szakkörökbe, zeneiskolába, sportegyesületekbe stb.

6.2. A beilleszkedési, magatartási nehézségek enyhítését szolgáló tevékenységek

Célunk, hogy tanulóinkat úgy neveljük, hogy a magatartást szabályozó normákat elfogadják, képesek legyenek az osztályközösségbe, az iskola közösségébe beilleszkedni. Találják meg az összhangot az egyéni és közösségi érdekek között. Legyenek képesek tetteik szociális konzekvenciáinak, más személyek problémáinak és érdekeinek figyelembe vételére. Értsék meg a magatartást szabályozó normák érvekkel történő alátámasztását.

Tevékenységek:

- az osztályfőnökök és a szaktanárok egyéni beszélgetések során próbálják meg a diákokkal együtt megkeresni a problémát előidéző okokat,

- minden nehézségekkel küzdő diák esetében egyénre szabott korrekció alkalmazása az osztályfőnök, az ifjúságvédelmi felelős közreműködésével,
- speciális osztályfőnöki órák keretében személyiségfejlesztő módszerek, személyiségfejlesztő programok alkalmazása; amennyiben szükséges, illetékes szakemberek segítségének igénybe vétele,
- súlyos zavarokkal, problémákkal küzdő diákjainknál orvosok, pszichológusok pszichoterápiás segítségének igénybe vétele,
- állandó kapcsolat tartása a Gyermekjóléti Szolgálattal és a Nevelési Tanácsadóval,
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése,
- a felzárkóztató foglalkozások, fejlesztő foglalkozások tartása,
- a szülők és a családok nevelési gondjainak segítése, szükség esetén családlátogatások.

6.3. Sajátos nevelési igényű tanulók nevelése- oktatása

Az intézmény befogadó iskola, vállalja a sajátos nevelési igényű, egyéb pszichés fejlődési zavarral (tanulási és figyelemzavarral) küzdő tanulók ellátását.

Az intézmény kiemelt figyelmet fordít a befogadó környezet kialakítására. Pedagógiai szemléletét a sokszínűség felismerésére, elismerésére törekvés, a tanulók egyéni sajátosságaihoz igazodó, az együttnevelést szolgáló tanulásszervezési módok alkalmazása jellemzi.

A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztésének tervezésénél a pedagógusok figyelembe veszik a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvét. Az adaptációs folyamatban a pedagógusok a tanuló számára előnyös ismeretsajátítási módszereket preferálnak.

Adaptációs tevékenység pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók esetén:

- a tanulók iskolai fejlesztésének pedagógiai szakaszai megegyeznek a Nat-ban rögzítettekkel,
- speciális tanulásszervezési eljárások, értékelés, eszközhasználat,
- a szakértői vélemény javaslata alapján egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alóli mentesítés.

6.4. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program

A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokkal összhangban az iskola fontos feladata, hogy feltárjuk azokat az okokat, melyek a tanulók tanulási kudarcaihoz vezettek. Biztosítjuk a tanulók számára a felzárkóztatás lehetőségét. Segítséget kell nyújtani abban, hogy a családi háttérből adódó hátrányos helyzet enyhüljön.

Nem megfelelő háttér esetén támogatásban való részesítés:

- tankönyvtámogatás differenciált biztosítása,
- tartós tankönyvek biztosítása,
- kollégiumi elhelyezésben segítségadás,
- felterjesztés önkormányzati támogatásra, segélyezésre,
- a diákétkeztetés biztosítása,
- igény esetén a tanulószoba megszervezése.

Az oktató-nevelő munkában szükséges, hogy:

- ösztönözzünk a korrepetálásra, szükség esetén a fejlesztő foglalkozásokon való részvételre,
- a pályaorientációs oktatással a tanulási kedv fokozása,
- változatos módszerekkel motiválás, sikerélmény biztosítása – segítsünk megfelelő tanulási stratégiák kialakításában,
- egyénre szabott tanítási – tanulási folyamat kialakítása.

A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat és a tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását az intézmény összetett feladatként kezeli.

6.5. Gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

A nevelési és oktatási intézmények gyermek- és ifjúságvédelmi feladatait, a közoktatási intézmények működését szabályozó legfontosabb jogszabályok:

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

A gyermekvédelmi törvény azon az elven alapszik, hogy a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Ebben kell az államnak és az önkormányzatnak, valamint ezek intézményeinek segítséget nyújtani. Ennek érdekében foglalja össze a törvény a gyermek alapvető jogait és e jogok érvényesülésének garanciáit, illetve a szülői jogokat és kötelességeket.

A törvény megállapítja, hogy a gyermekvédelem olyan tevékenység, amely:

- a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére,
- a veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére,
- a szülői gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányul.

A gyermekvédelmi teendők ellátása a főigazgató/tagintézmény-vezető és az összes pedagógus feladata és kötelessége. A gyermek- és ifjúságvédelmi felelősnek e munkákat koordinálnia kell.

Feladata:

- a tanulók, szülők tájékoztatása azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, amelyekhez problémáik megoldására érdekében fordulhatnak;
- a veszélyeztető okok megléte esetén – melyek feltárásában segít az osztályfőnöknek – értesíti a gyermekjóléti szolgálatot;
- a tanulók anyagi veszélyeztetettsége esetén gyermekvédelmi támogatás megállapítását kezdeményezi.

A fentiek alapján az intézmény gyermekvédelmi tevékenysége a gyermek fejlődését veszélyeztető okok megelőzésére, feltárására és megszüntetésére terjed ki.

A megelőzést a következő tevékenységek szolgálják:

- az intézménynek rendszeres kapcsolatot kell tartania a szülőkkel, a családokkal (szülői értekezlet, fogadóórák, levél),
- segíteni és biztosítani kell a tanulói szervezetek, diákönkormányzatok (DÖK) létrejöttét és működését,
- a szenvedélybetegségek megelőzésére irányuló tevékenység,
- minden tanuló számára biztosítani kell a fejlődéséhez szükséges egészséges környezetet, a képességeinek, tehetségének kibontakozását,
- a tanulók jogait tiszteletben kell tartani, egyetlen tanuló sem kerülhet hátrányos helyzetbe nemzeti vagy etnikai hovatartozása, vallása, származása miatt,
- az intézménynek együtt kell működnie a gyermekvédelemmel foglalkozó más hatóságokkal (rendőrség, gyámhatóság, gyámhivatal), szervezetekkel (családsegítő és gyermekjóléti szolgálat, nevelési tanácsadó, ÁNTSZ, Vöröskereszt) és személyekkel (védőnő, orvos),
- bűnprevenziós tanácsadó hálózat szolgáltatásainak igénybevétele.

A feltárásnak a következő területekre kell kiterjedniük:

- fel kell ismerni, és fel kell tárnai a tanulók problémáit (felmérések, tesztek, kapcsolat az osztályfőnökökkel),
 - meg kell keresni a problémák okait (egyéni beszélgetések gyerekekkel, szülővel, igazolatlan hiányzások ellenőrzése),
 - segítséget kell nyújtani a problémák megoldásához,
 - jelezni kell a problémát a gyermekjóléti szolgálatnak.
- A gyermekvédelmi problémák feltárásának célja, hogy megelőzzük a súlyosabbá válásukat.

Az iskolán belüli segítségnyújtás tevékenységi formái:

- differenciált oktatás és képességfejlesztés
- személyes és egyéni tanácsadás a tanulóknak, szülőknek (korrepetálás, fogadóóra, egyéni beszélgetés, szülői értekezlet)
- kedvezményes étkeztetés
- a törvény szerinti egészségügyi szűrővizsgálat
- tanórán kívüli szabadidős programok szervezése
- szabadidő szervező alkalmazása
- a tanulók szociális helyzetének javítása, segélyekre való felterjesztés
- a szülőkkel való együttműködés – szülő értekezlet, szülői munkaközösség, iskolaszék

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős tevékenysége:

- segíti és összehangolja az intézmény pedagógusainak gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenységét,
- az osztályfőnök jelzései alapján nyilvántartja a veszélyeztetett, a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű és SNI tanulókat,
- rendszeres kapcsolatot tart a Gyermekjóléti Szolgálattal, különös tekintettel a pártfogolt tanulókra (telefon, személyes találkozás, levél útján),
- megjelenik a Családsegítő Központban rendezett koordinációs értekezleteken,
- tájékoztatja a szülőket és a tanulókat arról, hogy problémáikkal az iskolán kívül milyen gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményeket kereshetnek fel, ennek érdekében az iskolában a tanulók és a szülők által jól látható helyen közzéteszi a fontosabb intézmények címét, telefonszámát,
- félévkor és év végén a pártfogolt tanulókról értékelést küld a Gyermekjóléti Szolgálatnak.

6.6. Hátrányok enyhítését segítő tevékenység

A feladatot az ifjúságvédelmi feladatokkal összhangban kezeljük. Kiemelt fontosságú az osztályfőnökök és az ifjúságvédelmi felelős tevékenysége. A tanév kezdetén a jogszabályok által előírt és megengedett körben különféle felmérések szolgálják az információgyűjtést tanulóinkról.

A tevékenység célja, segíteni azokon a tanulókon, akik szociális körülményeiket tekintve, vagy egészségügyi, szellemi, pszichés sajátosságai miatt hátrányos helyzetűek vagy halmozottan hátrányos helyzetűek:

- a családi környezetükből adódóan (csonka családban élő gyermekek, állami gondozott gyerekek, munkanélküli szülők gyermeke, átmenetileg hátrányos helyzetűek)
- szülők nyolc osztálynál kevesebb végzettséggel rendelkeznek,
- a tanuló egészségügyi, pszichés zavarai miatt akadályoztatott a tanulásban.

Fontos a megelőzés szerepe, ezért osztályfőnöki órákon kiemelt hangsúlyt kapjanak a megelőzést elősegítő témakörök (a törvény által magadott óraszámban).

Ilyen témakörök például:

- káros szenvedélyek elleni fellépés,
- a család szerepe,

- egészséges életmód.

A fenti témákból tartott osztályfőnöki órák fontos feladata, hogy felkészítsék a gyerekeket arra, hogy önálló életükben legyenek képesek életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani.

A nevelés nyújtson támogatást – különösen a serdülőknél – a káros függőségekhez vezető szokások (pl. dohányzás, alkohol, drog) kialakulásának megelőzésében. Az egészséges, harmonikus életvitelt megalapozó szokások a tanulók cselekvő, tevékeny részvételével alakíthatók ki.

Megkerülhetetlen feladat, hogy a nevelés foglalkozzon a szexuális kultúra és magatartás kérdéseivel, valamint a szexuális úton terjedő betegségekkel. Az iskola fordítson figyelmet a családi életre, a felelős, örömteli párkapcsolatokra történő felkészítésre.

Az iskola, mint életter, biztosítsa az egészséges testi, lelki, szociális fejlődést.

A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok végrehajtása nem nélkülözheti a szülőkkel való kapcsolattartást (fogadóóra, szülői értekezlet, családlátogatás, iskolaszék). A diákbizottságokat is bevonjuk döntéseink előkészítésébe.

Fontos feladat a felzárkóztatás és a hátrányos helyzet csökkentése.

Például:

- rendszeres korrepetálás, tanulószobai foglalkozások tartása,
- kedvezményes étkeztetés,
- javaslat önkormányzati segítyezésre,
- folyamatos kapcsolattartás az ifjúságvédelmi szervekkel (önkormányzatok, gyámhatóság, családsegítők, rendőrség).

7. AZ ESÉLYEGYENLŐSÉG ÉRVÉNYESÜLÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG

Az esélyegyenlőség érvényesülését szolgáló tevékenységünk alapvető célja, hogy biztosítsa az intézményen belül a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését. Az intézmény szolgáltatásaihoz való hozzáférés egyenlőségének biztosításán túl cél az esélyteremtést támogató lépések, szolgáltatások megvalósítása, a hátrányos helyzetű gyermekek hátrányainak kompenzálása és az esélyegyenlőség előmozdítása az intézmény minden tevékenysége során:

- a beiratkozásnál, felvételinél,
- tanításban, ismeretközvetítésben,
- a gyerekek / tanulók egyéni fejlesztésében,
- a tehetséggondozásban,
- a fegyelmezés, büntetés gyakorlatában,
- a tananyag kiválasztásában, alkalmazásában és fejlesztésében,
- a továbbtanulásban, pályaorientációban,
- a hátrányos helyzet leküzdésére irányuló tevékenységben,
- a humán erőforrás-fejlesztésben, pedagógusok szakmai továbbképzésében,
- a partnerség-építésben és kapcsolattartásban a szülőkkel, segítőkkel, a szakmai és társadalmi környezettel.

Feladatok:

- kiemelt figyelem fordítása a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók támogatására,
- hátrányos helyzetű tanulók arányának figyelembe vétele a csoportok kialakításánál,
- az együttnevelés biztosítása az integráltan oktatható sajátos nevelési igényű tanulók számára,

- a sajátos nevelési igényű; illetve beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók felülvizsgálatának kezdeményezése,
- a lemorzsolódás arányának csökkentése, mentorálás biztosítása, különös tekintettel a HH és HHH tanulók körében,
- a kompetenciamérések eredményeinek javítása,
- a HH és a HHH tanulók egyre nagyobb arányú bevonása a tanórán kívüli tevékenységekbe,
- a tanulási hatékonyságot növelő módszertani továbbképzéseken – kooperatív tanulási technikák, projekt pedagógia, drámapedagógia, hatékony együttnevelés, integrált nevelés – való részvétel ösztönzése, támogatása,
- a legmegfelelőbb pedagógusok kiválasztása az adott csoporthoz,
- iskolán kívüli segítő programokban való részvétel – pl. Útravaló program – ösztönzése.
- a tanulók mobilitásának támogatása
- pályaválasztás segítése, pályakövetési rendszer megvalósítása

8. A PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES NEVELŐ-OKTATÓ MUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE

A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzékét az egyes tagintézmények szakmai struktúrájának, illetve helyi tantervének és szakmai programjának megfelelően a tagintézmények mellékletként szereplő helyi pedagógiai programja tartalmazza.

9. AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATBAN VALÓ TANULÓI RÉSZVÉTEL RENDJE

A tanulók az iskolai döntési folyamatokban való részvételüket a diákönkormányzaton keresztül gyakorolják. A DÖK létrehozását, működését és feladatait az intézmény házirendje szabályozza.

A DÖK döntési jogkörébe tartozó kérdéseket a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 120. § (1) bekezdése szabályozza.

A DÖK véleményezési jogkörét a Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 48.§ (4) bekezdése és a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 120. § (5) bekezdése szabályozza.

10. A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS KAPCSOLATTARTÁSÁNAK, EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI

Az iskola és a szülő közötti együttműködési kötelezettség teljesítésénél figyelembe kell venni a titoktartási kötelezettségről szóló törvényi előírásokat. E törvény ismerete minden dolgozónak kötelessége.

Általában elmondható, hogy a tanulókról való gondoskodás, a nevelés és oktatás hatékonyabb és eredményesebb, ha az érintettek együttműködnek.

10.1. Az iskola és a tanulók

A tanulók tájékoztatása az iskola életének és működésének őket is érintő területeiről, a tanulói jogokkal és kötelezettségekkel összefüggő kérdésekről alapvető feladat. A Siófoki Szakképzési Centrum létrejötte ezen a területen új feladatot is jelent, hiszen a tanulókat nem csak saját iskolájukról, hanem az új integrált intézményről a fent említett kérdésekben tájékoztatni kell. Ennek több lehetséges módja van, amellyel a székhely és az egyes tagintézmények saját szokásaik és elképzeléseik szerint élhetnek.

Az intézmény, ezen belül a tagintézmény egészének életéről, az iskolai munkaterről, az aktuális feladatokról a tanulók tájékoztatást kaphatnak:

- az iskolai diákönkormányzat ülésein rendszeresen,
- a diákközgyűlésen évente egy alkalommal,
- az iskola épületében elhelyezett hirdetőtáblákon keresztül,
- az osztályfőnökök által az osztályfőnöki órákon,
- az interneten keresztül,
- ahol működik, az iskolarádióon keresztül.

A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan tájékoztatják.

A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg vagy választott képviselőik útján közölhetik az intézmény, az adott tagintézmény vezetésével, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel.

10.2. Az iskola és a szülők

Az intézmény, illetve a tagintézmény egészének életéről, az iskolai munkatervről, az aktuális feladatokról a szülők tájékoztatást kaphatnak:

- a Szülői szervezetek ülésén,
- az iskolában elhelyezett hirdető táblákon,
- alkalmanként írásbeli tájékoztatón keresztül,
- az osztályszülői értekezleten,
- iskola honlapján.

A tanulók egyéni haladásával kapcsolatos tájékoztatásra az alábbi fórumok szolgálnak:

- a szülői értekezletek,
- fogadó órák,
- nyílt napok,
- írásbeli tájékoztatók,
- elektronikus napló bevezetésével az interneten keresztül (a lehetőségek függvényében).

A szülői értekezletek és fogadóórák idejét az iskolai munkaterv évenként tartalmazza.

A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg vagy választott képviselőik útján közölhetik az intézmény, az adott tagintézmény vezetésével, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel.

10.3. Az iskola és a kollégium

A kollégium - amíg a diák szüleitől távol van - felelősséggel tartozik a gyermek tanulmányi munkájáért, testi épségéért, stb. A kollégium a családra, mint partnerre a nevelésben eddig sem mindig számíthatott, épp ellenkezőleg: gyakran család vagy szülőpótló funkciót tölt be. Bizonyos helyzetekben, egy-egy probléma megoldásában valójában az intézmény, illetve a nevelő rendelkezik megfelelő eszközökkel, kompetenciával, bizalmi tőkével a szakszerű beavatkozás, a segítségnyújtás tekintetében.

A feladatok egyre nehezebbek, összetettebbek. A kollégiumpedagógus fokozott odafigyelése, törődése mellett legalább az iskola és a kollégium szoros együttműködésére van szükség ahhoz, hogy a fiatal a társadalmi elvárásoknak megfelelően teljesítsen, és versenyképes tudással lépjen ki a munkaerőpiacra, vagy üljön be az egyetemi padosorokba.

A Siófoki Szakképzési Centrum kötelékébe nem tartozik kollégium, de ennek ellenére tagintézményeinkben a kollégista tanulók osztályfőnökei természetesen kapcsolatot tartanak a kollégiumokkal és a kollégiumi nevelőkkel.

Az iskola és a kollégium együttműködésének szinterei:

- osztályfőnöki látogatás a kollégiumban,
- csoportvezető és az osztályfőnök kapcsolattartása (személyes, telefon, e-mail),
- kollégiumi nevelő óralátogatása előzetes egyeztetés alapján,

- a programok kölcsönös ismerete és látogatása,
- közös rendezvények szervezése,
- vezetői megbeszélések,
- elektronikus napló (ahol működik) közös használata (gyors információáramlás),
- közös tájékoztatók és szülői értekezletek szervezése,
- értekezleteken való kölcsönös részvétel,
- az együttműködés tapasztalatait évente összegezni kell, és a megfelelő beavatkozásokat el kell végezni.

11. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK RENDJE

11.1. Különbözeti vizsgák

A különbözeti vizsgák célja:

A tanulói jogviszony átvétellel való létesítését tanulmányi követelmények teljesítéséhez kötjük.

Az azonos, vagy magasabb évfolyamra való átvétel esetén a különbözeti vizsgák alapján dönt a tagintézmény-vezető arról, hogy a jelentkező tanuló rendelkezik-e a tanulmányok folytatásához szükséges alapvető tudás- és készség szinttel, valamint megfelelő viselkedéskultúrával.

Az átvételi kérelem: az átvételi kérelmet a szülők aláírásával és indoklással ellátva a tagintézmény-vezetőhöz kell benyújtani. Az eseti kérelmek kapcsán az átvételt, a különbözeti vizsgatárgyakat és azok időpontját, valamint módját a tagintézmény-vezető határozza meg. A különbözeti vizsgákon való megfelelés biztosítja az eltérő tantervű iskolából érkező tanuló felzárkózását.

11.2. Osztályozó- és javítóvizsgák

Osztályozó vizsga: a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet rendelete alapján, ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a 250 órát, egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, a tanítási év végén nem osztályozható, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozó vizsgát tegyen. Ha a tanuló a tanítási év végén nem osztályozható, tanulmányait évfolyamisméltléssel folytathatja.

A tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie félévkor és tanév végén, ha felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól; illetve ha engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben, illetve az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget.

Javítóvizsga: ha a tanuló a tanév végén legfeljebb három tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott, javítóvizsgát tehet. Javítóvizsga letételével folytathatók a tanulmányok akkor is, ha a tanuló az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról igazolatlanul távol maradt, vagy azt nem fejezte be, illetve az előírt időpontig nem tette le.

A helyi osztályozó vizsgák félévkor és a tanév végén, a munkatervben meghatározott időszakban, míg a javítóvizsgák augusztus 15. és 31. között, a következő tanév kezdete előtt vannak. Az osztályozó, illetve javítóvizsgák során történik annak megállapítása, hogy a tanuló tudja-e a tantervi követelmények szerinti tananyagot, képes-e tudása gyakorlati alkalmazására, képes-e életkorának megfelelő lényeglátásra és ismereteinek átfogó megszerezésére.

11.3. A vizsgaformák és a tantárgyi követelmények

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 69.§ és 70.§ alapján 1 nap 3 írásbeli és 3 szóbeli szervezhető. A közismereti, szakmai tantárgyak esetén a számonkérés írásbeli vagy szóbeli vizsgából áll. A készségtantárgyakból a számonkérés szóbeli vizsgából és gyakorlati feladatok megoldásából áll. Az írásbeli(k) értékelése során az egységes javításhoz a tantárgy szakmai munkaközösség vezetője által adott útmutató felhasználása kötelező.

11.4. Független vizsgabizottság kérése

A tanuló – kiskorú tanuló esetén a szülője – a félév vagy a tanítási év utolsó napját megelőző harmincadik napig; mulasztás miatt engedélyezett osztályozó vizsga esetében az engedély megadását követő öt napon belül jelentheti be, ha osztályzatának megállapítása céljából független vizsgabizottság előtt kíván számot adni tudásáról. A bejelentésben meg kell jelölni, hogy milyen tantárgyból kíván vizsgát tenni. A tagintézmény-vezető a bejelentést nyolc napon belül továbbítja a kormányhivatalnak, amelyik az első félév, valamint a tanítási év utolsó hetében szervezi meg a vizsgát.

A tanuló – kiskorú tanuló esetén a szülője – a bizonyítvány átvételét követő tizenöt napon belül kérheti, hogy amennyiben bármely tantárgyból javítóvizsgára utasították, akkor azt független vizsgabizottság előtt tehesse le. Az iskola a kérelmet nyolc napon belül továbbítja a kormányhivatalnak, amely a vizsgát megszervezi.

Független vizsgabizottság előtt letehető vizsgáért térítési díjat kell fizetni.

11.5. Eljárási rend előrehozott érettségi vizsga esetén

A tanuló – kiskorú tanuló esetén a szülő – írásbeli kérelme alapján felmenthető egy tantárgy tanulása és értékelése alól az a tanuló, aki az adott tantárgyból előrehozott érettségi vizsgát tett. A kérelmet a tagintézmény-vezetőhöz kell benyújtani, melyhez csatolni kell az érettségi vizsga letételét bizonyító törzslapki vonat másolatát.

Amennyiben a tanuló felügyelete nem megoldható, akkor az órák látogatása alól nem adható felmentés.

11.6. A közösségi szolgálat

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 6. § (4) bekezdése alapján az érettségi bizonyítvány kiadásának feltétele 50 óra közösségi szolgálat teljesítése (2016. január 1-e után megkezdett vizsga esetén). Ennek igazolása mellőzhető felnőttoktatás esetében, illetve ha a sajátos nevelési igényű tanuló szakértői javaslatában ezt a bizottság javasolja.

A közösségi szolgálat megszervezésével kapcsolatos feladatokat a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 133. §-a szabályozza.

A Siófoki Szakképzési Centrum tagintézményeiben a 9-11. évfolyamon szervezzük meg a közösségi szolgálatot, mely 9. évfolyamon 5 óra felkészítő foglalkozással kezdünk, majd a 11. évfolyamon 5 óra feldolgozó foglalkozással zárjuk a program teljesítését. A tanulók és a szülők az iskola által felkínált lehetőségekből választhatnak; illetve javaslatot is tehetnek a tagintézmény vezetőjének arra vonatkozóan, hogy milyen további szervezetekkel kössön az iskola együttműködési megállapodást a közösségi szolgálat elvégzése érdekében.

Amennyiben egy tanuló – pl. hiányzásai miatt – nem tudja teljesíteni az 50 órát a 11. évfolyam végére, akkor a hiányzó órákat a 12. évfolyam során pótolhatja.

Az együttműködési megállapodások megkötéséért a tagintézmény vezetője, az elvégzett feladatok dokumentálásáért az osztályfőnök felelős.

A dokumentálás során az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet által kiadott Módszertani segédletet tekintjük irányadónak.

12. A FELVÉTEL ÉS AZ ÁTVÉTEL HELYI SZABÁLYAI

A köznevelési intézmény tanulói közé felvétel vagy átvétel útján lehet bejutni, amely jelentkezés alapján történik.

12.1. Felvétel

Iskolánk a felvételi kérelmekről az alábbiak szerint dönt:

- szakgimnázium esetén a tanulmányi eredmények és a központilag kiadott egységes feladatlapokkal megszervezett írásbeli vizsga (a továbbiakban: központi írásbeli vizsga) eredménye; továbbá a szakképzésre vonatkozó jogszabályok szerinti egészségügyi, pályaalkalmassági követelmények teljesítése, (valamint többszörös túljelentkezés esetén – amit a korábbi évek jelentkezései alapján állapítunk meg - a központilag kiadott egységes feladatlapokkal megszervezett írásbeli vizsga (a továbbiakban: központi írásbeli vizsga) eredménye),
- szakközépiskola esetén az általános iskolai tanulmányi eredmények és az egészségügyi, pályaalkalmassági követelmények teljesítése.

A jelentkezés rendjét és a felvételi eljárást a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet szabályozza.

A centrum minden tagintézménye felvételi tájékoztatót készít, és azt a honlapján nyilvánosságra hozza, valamint a KIFIR rendszerében október 20-áig elhelyezi. A felvételi tájékoztató tartalmazza:

- az iskola OM-azonosítóját, telephelyenként a meghirdetett tanulmányi területek leírását, az azokat jelölő belső kódokat,
- a felvételi eljárás rendjét,
- a felvételi kérelmek elbírálásának, rangsorolásának módját, szabályait, ezen belül különösen a teljesítmények értékelésének módját és figyelembe vételének arányait,
- a sajátos nevelési igényű, valamint a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő jelentkezőre vonatkozó speciális elbírálási szabályokat,
- ha az iskola szóbeli vizsgát vagy az Nkt. 27. § (5) szerinti képesség-, készségfelmérést szervez, a vizsga vagy a felmérés követelményeit, időpontját és helyét,
- szakképzésre vonatkozó szabályok alapján az egészségügyi, pályaalkalmassági követelményeket.

A felvételi vizsgákat a tanév rendjében meghatározott időszakon belül, a jogszabályi előírásoknak megfelelően kell megszervezni. Az iskola felvételi szabályzata tartalmazza a szóbeli felvételi vizsgakövetelményeket.

Az Arany János Tehetséggondozó Program felvételi eljárását a köznevelésért felelős miniszter rendeletben szabályozza.

12.2. Átvétel

Másik intézményből történő átvételről az igazgató dönt az alábbiak szerint:

A felsőbb évfolyamra jelentkezéskor az iskola vizsgálja a: *tanuló megelőző tanulmányait, a választandó osztály befogadóképességét, az osztály struktúráját.*

Az átvétel igazgatói határozattal engedélyezhető:

- előzetes tanulmányok beszámításával,

továbbá:

- különbözeti vizsgával,
- egyéni segítségnyújtással,
- türelmi idő biztosításával,

- évfolyamismétléssel.

A szakképzésre vonatkozó további átvételi szabályokat az iskola szakmai programja tartalmazza.

13. ÖSSZEGZÉS

A Siófoki Szakképzési Centrum tagintézményei szakmailag önállóak. Minden tagintézmény helyi tanterve - az általános nevelési elveken túl – az adott iskola helyi sajátosságaiból, meglévő hagyományrendszeréből, a külső és belső igényekből fakadó egyedi nevelési-oktatási célokat és feladatokat is tartalmaz.

HELYI TANTERV

A Siófoki Szakképzési Centrum alapvetően szakképzést folytató intézmény, ahol azonban a szakközépiskolai képzés mellett a gimnáziumi oktatás is jelen van.

Az intézmény felvállalja a középfokú szakképzés minden szintjét, illetve folytatunk felsőfokú szakképzést is. Az oktatni kívánt szakmákat a központi programok alapján valósítjuk meg. A központilag kidolgozott programokkal biztosítható, hogy a tanulók átfogó tudást kapjanak és esetleg másik oktatási intézményben is folytathassák tanulmányaikat.

A helyi tantervet az iskolák a Nemzeti alaptanterv, a kerettanterv és a szakmai kerettantervek alapján, az érettségi vizsga és a szakmai vizsga vizsgakövetelményeinek figyelembe vételével határozzák meg. Az ebben a szakaszban történő képzés célja és feladata, hogy folytatódjon az általános iskolában megkezdett általános képzés, megalapozódjon az iskolák képzési rendszerének megfelelő szakmacsoportokban a szakképző évfolyamokon való továbbtanulás, illetve a szakgimnáziumi és gimnáziumi képzések esetén felkészítsen az érettségire, valamint a felsőoktatási intézményekben való továbbtanulásra.

A szakképző évfolyamok az iskolai oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő pedagógiai szakaszát jelentik. A képzés időtartamát - ami a legtöbb szakma esetében egy vagy két év –, az elméleti és gyakorlati órák arányát az Országos Képzési Jegyzék, a tananyagot a szakmai vizsgakövetelményekre, központi programra, szakmai kerettantervekre épített, helyi szakmai program határozza meg.

Az intézmény, ezen minden tagintézmény a saját arculatával, teljes programjával, helyi sajátosságaival, a tanulás szervezésének változatos módjaival biztosítja, hogy diákjai érdeklődésüknek, képességeiknek, eredményeiknek, pályaválasztási szándékuknak megfelelően tanulhassanak. Hozzájárul a reális énkép és önértékelési mechanizmus kialakulásához és felkészíti a diákokat a felnőtt lét szerepeinek betöltésére. Elősegíti az egészséges életvitel iránt elkötelezett szemlélet és magatartás kialakulását.

A Siófoki Szakképzési Centrum *helyi tanterve* tagintézményenként mellékletekben tartalmazza:

- az iskolák képzési szerkezetét,
- a választott kerettanterv megnevezését,
- a kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező és nem kötelező tanórai foglalkozások óraszámait,
- a nem kötelező tanórai foglalkozások tananyagát,
- a választható tantárgyak, foglalkozások, és az ezeket oktató pedagógusok kiválasztásának szabályait,
- a csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elveit,
- a szakmai programokat, ezen belül moduláris oktatás esetén az egyes modulok értékelését és minősítését, valamint beszámítását az iskolai évfolyam sikeres befejezésébe,
- a középszintű érettségi vizsga témaköreit,
- a tagintézmény a kötelező érettségi vizsgatárgyakon kívül mely további – legalább két – tárgyból teszi lehetővé az emelt szintű vizsgára, és mely további – legalább három – tárgyból a középszintű vizsgára való felkészülést,
- a tanulók fizikai állapotának mérési módszereit

*Általános elvek:***14. AZ ALKALMAZHATÓ TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI**

Az oktató munka során alkalmazott nyomtatott taneszközök kiválasztására a szaktanárok és a szakmai munkaközösségek jogosultak.

Csak olyan tankönyvek és munkafüzetek használhatók, amelyek szerepelnek a tankönyvjegyzékben. Az ettől eltérő, egyedi eseteket a tagintézmény helyi tanterve tartalmazza.

Alapvető követelmény a helyi tanterv és a taneszköz összhangja.

A taneszközök kiválasztásakor mind pedagógiai, mind szakmai, mind formai kritériumokat figyelembe kell venni.

Előnyben részesítjük az alábbi jellemzőket, ha azok értelmezhetők az adott taneszközre:

- taneszköz családokat,
- munkáltató, tevékenykedtető jellegű,
- feladatokban gazdag,
- egyéni haladást jól szolgáló,
- differenciált tanulást-tanítást támogató,
- önálló tanulásra ösztönző, azt lehetővé tevő, tehát a tanulásirányítást jól megvalósító,
- tanultakat rendszerező és jól strukturált,
- tipográfiai jól szerkesztett (pl. ábrák, kiemelések),
- didaktikailag jól felépített.

15. AZ ISKOLA MAGASABB ÉVFOLYAMÁRA LÉPÉS FELTÉTELEI

A meghatározásnál a hatályos köznevelési törvényből kell kiindulni. Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltétele az előző évfolyam helyi tantervben rögzített minimumkövetelményeinek való megfelelés.

16. AZ ISKOLAI BESZÁMOLTATÁS, AZ ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK KÖVETELMÉNYEI ÉS FORMÁI; A TANULÓ TELJESÍTMÉNYÉNEK, MAGATARTÁSÁNAK ÉS SZORGALMÁNAK ÉRTÉKELÉSE ÉS MINŐSÍTÉSE**16.1. Tantárgyi teljesítmények értékelése**

Tantárgyi teljesítmények értékelése ötfokozatú skálán történik.

A jeles és elégséges osztályzat követelményeit a munkaközösségek közösen dolgozzák ki és határozzák meg a tantervi követelményeket figyelembe véve. Ennek betartása a munkaközösség minden tagjára nézve kötelező. A jó, a közepes osztályzatok követelményeit a pedagógusok önállóan állapítják meg, figyelembe véve a tanulóközösség összetételét. Minden esetben cél az, hogy az értékelés kellőképpen motiváljon, és ösztönzőleg hasson a tanulóra, fejlődését elősegítse.

A tanulók értékelésének módját tanév közben a szaktanár választja meg, de félévenként legalább három érdemjegyet kell adnia a tanulónak. Az érdemjegyet indokolni és közölni kell a tanulóval. Az érdemjegy megállapításánál a szaktanár a munkaközösség által meghatározott egységes követelményeket nem hagyhatja figyelmen kívül.

Azon tantárgyaknál, ahol szóbeli vizsgát kötelező tenni, legalább egy szóbeli feleletre kerül sor félévente.

Nagyobb témakörök végeztével szóbeli feleletre, vagy témazáró dolgozatra kerül sor, amelynek érdemjegye a többi jegytől megkülönböztetett színnel kerül a naplóba. A félévi, év végi

osztályozásnál nyomatékosabban kell beszámítani ezeket, mint a szóbeli és írásbeli feleleteket. Ha a tanuló kétesre áll, a témazáró dolgozatok eredményei döntenek el a jegyét.

Tanév végén a tanár a tanuló osztályzatát önállóan állapítja meg a tanév két félévében adott érdemjegyek alapján.

Azokon a területeken, ahol komplex ismeretek oktatása folyik, és egy-egy témakört más-más tanár oktat, az érdemjegyet a tantárgyi blokkot tanító tanárok közösen állapítják meg.

A szaktanár a tanuló félévi vagy egész évi kimagasló teljesítményét tantárgyi dicsérettel ismerheti el. Az a tanuló, aki egész évben kimagaslóan teljesített valamennyi, illetve majdnem valamennyi tantárgyból, tantestületi dicséretet kaphat.

A sajátos nevelési igényű, illetve a beilleszkedési, tanulási és magatartási zavarral küzdő tanulókat a szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleményében, illetve a nevelési tanácsadó szakvéleményében foglaltak szerint a tagintézmény vezetője mentesíti az adott tantárgy, tantárgyrész értékelése és minősítése alól. A tanuló ebben az esetben is köteles az adott tantárgyat tanulni, amelyhez módszertani, technikai segítséget kap.

16.2. A tanulók értékelése, az értékelés alapelvei

- személyre szóló legyen
- fejlesztő, ösztönző jellegű legyen
- ne legyen megtorló, fegyelmező jellegű
- folyamatosságot biztosítson
- az iskolai követelményrendszerre épüljön
- biztosítsa a szóbeli és írásbeli értékelés egészséges arányát
- félelemmentes légkörben történjék

16.3. Magatartás és szorgalom minősítése

A magatartás minősítése a következő lehet: példás, jó, változó, rossz.

A szorgalom minősítése a következő lehet: példás, jó, változó, hanyag.

A magatartás és szorgalom minősítésére az osztályfőnök javaslatát az osztályértekezlet elé terjeszti. Javaslatához be kell szereznie az osztályközösség véleményét, kollégista tanuló esetén a kollégiumi csoportvezető véleményét is. Az osztályértekezlet segíti az osztályfőnök tárgyilagos döntését.

A magatartás értékelésekor a következőket kell figyelembe venni:

- példás lehet a magatartása annak a tanulóknak, akinek nincs igazolatlan mulasztása, legfeljebb egy szaktanári fegyelmező intézkedése van; és legalább egy írásbeli dicséretben részesült
- jó minősítést az kaphat, akinek nincs igazolatlan hiányzása és nincs osztályfőnöki vagy magasabb fokozatú fegyelmező intézkedése,
- az kaphat változó minősítést, akinek osztályfőnöki vagy igazgatói fegyelmező intézkedése van,
- rossz a minősítése annak, akinek hatályos fegyelmi büntetése van.

A szorgalom értékelésekor a következőket kell figyelembe venni:

- példás lehet a szorgalma annak, aki tanulmányi kötelezettségeit folyamatosan teljesíti, akinek tanulmányi eredményei összhangban vannak a képességeivel,
- jó a szorgalma annak, aki tanulmányi kötelezettségeit néha nem teljesíti, és egy-két tantárgyból gyengébb az eredménye, mint az képességei alapján elvárható lenne,
- változó lehet a szorgalma annak a tanulóknak, aki tanulmányi kötelezettségeit rendszertelenül teljesíti, és eredményei több tantárgyból elmaradnak a képességei alapján elvárhatótól,
- hanyag a szorgalma annak, aki tanulmányi kötelezettségeit elhanyagolja.

17. AZ ISKOLAI ÍRÁSBELI BESZÁMOLTATÁSOK FORMÁJA, RENDJE, KORLÁTAI, A TANULÓK TUDÁSÁNAK ÉRTÉKELÉSÉBEN BETÖLTÖTT SZEREPE, SÚLYA

A tanév során osztályzattal értékeljük a tanulóink teljesítményét.

Az írásbeli számonkérés lehet

- felelet értékű röpdolgozat,
- témazáró dolgozat.

Osztályzattal értékelhető:

- szorgalmi feladat,
- órai munka,
- házi feladat.

17.1. Órai írásbeli felelet (röpdolgozat)

A tanárnak lehetősége van arra, hogy felelet értékű röpdolgozatot írasson. A röpdolgozat kidolgozásánál a rendelkezésre álló idő maximum 20 perc lehet. A röpdolgozat célja, hogy a diákokat rendszeres tanulásra szoktassa, valamint az, hogy a tanár a továbbhaladáshoz szükséges legfontosabb ismeretek elsajátításának szintjéről, és a továbbhaladás lehetőségéről tájékozódhasson. A röpdolgozatot nem szükséges előre bejelenteni.

17.2. Témazáró dolgozat

A témazáró dolgozat a tanulóknak egy nagyobb témakör végére kialakuló tudását méri fel. A tanár törekedjék annyi témazáró dolgozatot írni, ahány nagyobb témát a haladási terv (ütemterv) szerint megtanított.

Mivel ez az ellenőrzési forma a diákoktól alaposabb szintű felkészültséget igényel, a tanár a témazárót nem íratthatja meg váratlanul.

A dolgozat időpontjának kitűzésekor az alábbi előírásokat kell betartania:

- Az osztály egy napon nem írhat kettőnél több dolgozatot.
- A dolgozatírás időpontját a tanár egy héttel korábban köteles a diákokkal közölni.

17.3. Az elmaradt dolgozatok pótlása

Amennyiben a diák betegség illetve egyéb hiányzás miatt nem írta meg a témazáró dolgozatot, akkor azt köteles pótolni a következő feltételek mellett:

- A pótdolgozat azonos hosszúságú és témájú legyen, mint az eredeti volt. A tanár azonos időtartamot biztosítson, mint amit a többi diáknak biztosított a dolgozat megírására.
- Amennyiben a diák hosszabb időn keresztül (legalább egy hétig) hiányzott és elmaradása felhalmozódott, úgy a tanár köteles megfelelő időt biztosítani az elmaradtak pótlására.
- Az összefoglaló órát követő egy-két napos hiányzás esetén a témazáró bármikor pótolható.

18. AZ OTTHONI (KOLLÉGIUMI) FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐÍRT ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI FELADATOK MEGHATÁROZÁSÁNAK ELVEI ÉS KORLÁTAI

A házi feladatok feladásának célja az otthoni gyakorlás, a tanórán elhangzott ismeretek felelevenítése és elmélyítése. Ezért az otthoni munka és annak elvégzése (írásbeli és/vagy szóbeli) napi rendszerességet igényel.

Az évközi szünetekre csak szorgalmi feladat, illetve annyi és olyan házi feladat adható, amely általában az egyik óráról a másikra adható.

Alapelvnek tekintjük, hogy a házi feladat mennyisége ne haladja meg a napi 25 perc/tantárgy mértéket.

19. A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS, TESTMOZGÁS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK MÓDJA

Az mindennapos testnevelés megvalósításának módját a tagintézmények helyi tanterve tartalmazza a következők figyelembevételével.

A mindennapos testnevelésben lehetőség van arra, hogy a tanuláshoz szükséges tulajdonságokat megerősítsük: legyen erős, kitartó, becsületes és szorgalmas, ne legyen fáradékony, bírja a tanulással járó idegi és fizikai terhelést.

Célunk:

- Tanulóinkban felkelteni a rendszeres testmozgás, az egészséges életmód iránti igényt, elsajátíttatni az ehhez szükséges elméleti és gyakorlati tudnivalókat, ismereteket.
- Tudatosítani a tanulóknál a saját szervezetük felépítésének és működésének alapfokú tudnivalóit.
- A testnevelés, a sport segítségével kialakítani a tanulóknál a mindennapi élethez szükséges alapvető tulajdonságokat, készségeket: akaraterő, szorgalom, kitartás, becsületesség, szabályok betartása, a társak tisztelete, segítése, a csapatmunka szerepe, az idegi és fizikai állóképesség, az egészséges önbizalom, céltudatosság stb.
- A mindennapos testnevelés tematikáját a testnevelés helyi tantárgyi programja tartalmazza.

A testnevelés tanórai keretei mellett a tanulóknak biztosítjuk az iskolai sportlétesítmények mindennapos használatát, amelyekhez testnevelői tanári felügyeletet biztosítunk. Támogatjuk a tanulók sportegyesületekben való sportolását.

Szakgimnáziumi osztályainkban az óratervekben heti 5, a szakközépiskolai osztályainkban minden elméleti oktatási napon 1-1 testnevelés órát biztosítunk. A komplex intézményi mozgásprogram adott tanévre aktualizált feladatterve a tagintézmények éves munkatervének melléklete, amely igazodik az intézmény hagyományaihoz és lehetőségeihez.

A komplex intézményi mozgásprogram adott tanévre aktualizált feladatterve a tagintézmények éves munkatervének melléklete, amely igazodik az intézmény hagyományaihoz és lehetőségeihez.

20. A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSÉHEZ SZÜKSÉGES MÓDSZEREK

Az általános fizikai teherbíró képességek mérése során feltérképezhetők az egyes képességek területén mutatkozó hiányosságok. E hiányosságok feltárása, a tanulók életmódjának ismerete kiindulási alapul szolgál mind az egyéni, mind a közösségi fejlesztő, felzárkóztató programok elkészítéséhez, lehetőséget biztosítva az egészségileg hátrányos helyzet megszüntetésére, az általános fizikai teherbíró képesség fokozatos fejlesztésére, a szükséges szint elérésére, megtartására.

Évenként 1 alkalommal, januártól májusig, történik a tanulók általános fizikai teherbíró képességének a felmérése. A mérések elvégzése lehetővé teszi az egyes képességek területén mutatkozó hiányosságok feltérképezését, segít mind az egyéni, mind a közösségi fejlesztő, felzárkóztató programok elkészítésében, az általános fizikai teherbíró képesség fokozatos fejlesztésében, a szükséges szint elérésében és megtartásában.

Tagintézményeinkben a felmérés elvégzéséhez a NETFIT® (Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt) feladatait használjuk. A NETFIT® program küldetése, hogy népszerűsítse és tudatosítsa az élethosszig tartó fizikai aktivitás jelentőségét és az egészségtudatos életvezetés értékeit az iskoláskorú diákok, családjaik és a köznevelés szereplői körében.

21. A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATOK MEGVALÓSÍTÁSA

A helyi tantervünkben tantárgyanként és műveltségterületenként megjelenítjük a Nemzeti alaptanterv kilenc kulcskompetenciáját:

- kommunikáció anyanyelven,
- kommunikáció idegen nyelven,
- matematikai,
- természettudományos,
- digitális,
- tanulni tanulási,
- szociális,
- vállalkozói kompetencia,
- kulturális kifejezőkészség

és hét kiemelt fejlesztési területét:

- Európai azonosságtudat – egyetemes kultúra,
- Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés,
- Állampolgári és jogi ismeretek,
- Tanulni tanulás képessége,
- Oktatásszervezési kérdések,
- Társadalmi befogadással kapcsolatos elemek,
- Gazdasági ismeretek.

Az elsajátítandó ismeretek meghatározása mindig könnyebb, mint megtalálni azokat a módszereket, amelyek növelik az elsajátítás hatékonyságát. Különösen fontos keresni azt az utat, amely a gyermekek számára könnyebbé teszi az ismeretelsajátítást, ugyanakkor segíti a szocializálódásukat. A mai társadalmi viszonyok között erőteljesen megnőtt a tudás társadalmi súlya. A fiatalok életpályájának sikeressége azon alapszik, hogy mennyire képesek az iskolában olyan tudással és kompetenciákkal felvértezni magukat, amelyek birtokában képessé válnak a társadalom és a piacgazdaság jelen és jövőbeli igényeinek megfelelni, azokhoz folyamatosan alkalmazkodni.

Az az ismeretanyag, amit a tanulók az oktatás folyamatában el tudnak sajátítani, csak igen kis hányadát jelenti annak az információmennyiségnek, amelyet az egyetemes emberi ismeretek összességének tekinthetünk. Az információrobbanással még inkább igaz ez az állítás. Éppen ezért, a rohamosan bővülő és változó tudományos eredmények miatt szükséges az ismeretszerzés módjának megváltoztatása.

A Nemzeti Alaptanterv, mint központi tartalmi szabályozás alapján az iskolai tanterv szerves részévé tesszük a tanulási technikák, módszerek megtanítását.

A hagyományos oktatási forma az ismeretek megtanulását, a tanulók által készen kapott, mechanikusan elsajátított ismereteket helyezi előtérbe, s a gondolkodás, ítéletalkotás készségeinek fejlesztésére kevés lehetőséget teremt. Ebben az esetben a tanulók tudását a memorizált ismeretek mennyisége jelzi.

A meglévő ismeretek tevékeny felhasználásával megszerezhető tudás elsajátításához azonban olyan gondolkodási képességek szükségesek, mint a problémamegoldó-gondolkodás, a kritikai gondolkodás, a logikus gondolkodás, analízis, szintetizálás. E képességek fejlesztése a megszokottól eltérő tanítási-tanulási folyamatot kíván.

Általános fejlesztési alapelveink

- Gyermekközpontúság

Tantervi fejlesztéseink elsősorban a gyerekek fejlődésének érdekét szolgálják, így minden tevékenységet annak rendelünk alá, azt vesszük figyelembe, hogy azok miként hatnak a tanulókra (s nem azt, hogy melyik egyszerűbb, kényelmesebb).

- Gyakorlatközpontúság és alkalmazható tudás

A programban prioritást kap az a szemlélet, hogy a tanulók a tanulási folyamat során minél önállóbban és a lehetőségek szerint a valós környezetben szerezzék meg a mindennapi életben, a közvetlen természeti és társadalmi környezetben megismerhető tudáselemeket. A hasznosítható, folyton változó társadalmi környezet igényeinek megfelelő ismereteket kell a műveltségi területnek közvetítenie, az azzal kapcsolatos tudást kell átadnia

- A tudás- és a képességfejlesztés helyes arányának megtalálása

Képességet fejleszteni ismeretek nélkül nem lehet, ezért a műveltségterületi fejlesztésben mindkettőnek megfelelő teret kell biztosítani. Mivel azonban a tudásfejlesztésnek nagyobb hagyományai vannak, módszertana kidolgozottabb.

A képességfejlesztésre is kiemelt figyelmet kell fordítani. A tantervi programok, modulok kidolgozásakor arra törekszünk, hogy a képességfejlesztési módszereket a hozzájuk kapcsolódó tartalmi lehetőségekkel együtt alkalmazzuk.

- Képesség- és személyiségfejlesztés

A programfejlesztés során az értelmi képességek fejlesztése mellett kiemelt fontosságúként kezeljük a tanulói személyiség egészének fejlődését szolgáló tevékenységterületeket: a szociális és társadalmi kompetenciák fejlesztését, a társadalmi érzékenység, a nyitott, befogadó és empátiás személyiség kialakítását, a társas aktivitást.

- Új típusú tanári attitűd

Olyan tanulási programokat vezetünk be és dolgozunk ki, amelyek nem előadó tanárt igényelnek, hanem a tanulási folyamatot irányító, segítő, támogató és innovatív pedagógust.

- Tevékenységközpontú tanítási-tanulási gyakorlat megvalósítása

Olyan tanulási programokat dolgozunk ki, amelyek során - az életkori sajátosságoknak megfelelő szinten - élményszerű helyzetek teremtésével a tanulók tapasztalatokat szereznek, maguk fedezik fel a környezeti elemek közötti kapcsolatokat és összefüggéseket, azokból következtetéseket vonnak le, korábbi tapasztalataikat, ismereteiket és készségeiket alkalmazzák.

Lehetőséget teremtünk arra, hogy a tanulók megfogalmazzák egyéni és csoportosan kialakított véleményeiket, azokat meg tudják vitatni, érvekkel alátámasztani és meg tudják védeni.

- Differenciált fejlesztés és esélyegyenlőség

Differenciált tanulásszervezési módszercsomagokat alkalmazunk, amelyek lehetővé teszik a tanulók személyi szükségleteinek, tudásának, képességeinek, érdeklődésének és érdekeltségének megfelelő fejlesztést.

Alkalmazzuk a heterogén összetételű csoportok együttes kezelésének módszereit. Ugyanakkor igyekszünk elérni, hogy a tanulóknál kialakuljon az igény arra, hogy - egyéni képességeik, lehetőségeik figyelembevételével - egész életük során képezzék magukat, bővítsék (földrajzi-környezeti) ismereteiket.

- Fokozatosság és folyamatosság

Előnyben részesítjük azokat a programokat, modulrendszereket, amelyek egymásra épülnek, amelyek a folyamatosságot, a folytonosságot teremtik meg. Számolnak a tanulók különböző ütemű képességfejlődésével, az egyes képesség- és kompetenciaterületek éveken át tartó fejlődési folyamatával.

- Valóságos tanulási környezet

Az ismeretszerzés a hagyományosnál nagyobb mértékben épül a valóságra, annak közvetlen és közvetett megtapasztalására, megfigyelésére és vizsgálatára.

A tanulás hozzásegíti a tanulókat ahhoz, hogy kedvező kapcsolatuk alakuljon ki a környezettel. A tartalmakat és a megközelítéseket úgy választjuk meg, hogy a tanulási helyzeteket a terepmunkán keresztül tapasztalják meg.

A kulcskompetenciák fejlesztése

Az oktatásnak alapvető szerepe van abban, hogy az európai polgárok megszerezzék azokat a kulcskompetenciákat, amelyek elengedhetetlenek a változásokhoz való rugalmas alkalmazkodáshoz, a változások befolyásolásához, saját sorsuk alakításához.

A kulcskompetenciák azok a kompetenciák, amelyekre minden egyénnek szüksége van személyes boldogulásához és fejlődéséhez, az aktív állampolgári létehez, a társadalmi beilleszkedéshez és a munkához.

Mindegyik egyformán fontos, mivel mindegyik hozzájárulhat a sikeres élethez egy tudás alapú társadalomban.

Felértékelődik az egyén tanulási kompetenciájának fejlesztése, mert az emberi cselekvőképesség az egész életen át tartó tanulás folyamatában formálódik.

Sok kompetencia részben fedi egymást, és egymásba fonódik: az egyikhez szükséges elemek támogatják a másik terület kompetenciáit. Hasonló egymásra építettség jellemzi a kulcskompetenciák és a kiemelt fejlesztési feladatok viszonyát.

A műveltségterületek fejlesztési feladatai a kulcskompetenciákat összetett rendszerben jelenítik meg. Számos olyan fejlesztési terület van, amely mindegyik kompetencia részét képezi: pl. a kritikus gondolkodás, a kreativitás, a kezdeményezőképeség, a problémamegoldás, a kockázatértékelés, a döntéshozatal, az érzelmek kezelése.

- **Anyanyelvi kommunikáció**

Az anyanyelvi kommunikáció magában foglalja a fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények kifejezését és értelmezését szóban és írásban egyaránt (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), valamint a helyes és kreatív nyelvhasználatot a társadalmi és kulturális tevékenységek során az oktatásban és képzésben, a munkában, a családi életben és a szabadidős tevékenységekben.

Az anyanyelvi kommunikáció magában foglalja a gondolatok, érzések és érzelmek kifejezését és értelmezését szóban és írásban egyaránt, valamint a helyes és kreatív nyelvhasználatot az élet minden területén: családon belül, iskolában, társadalmi érintkezések, szabadidős tevékenységek stb. során.

A szókincs, a funkcionális nyelvtan vagy az egyes nyelvi funkciók biztos ismerete az anyanyelvi kommunikáció feltétele. Ez az ismeretanyag felöleli a szóbeli kapcsolattartás fő típusait, az irodalmi és nem irodalmi szövegek egész sorát.

Az anyanyelvi kompetencia feltételezi, hogy a tanuló rendelkezik azzal a képességgel, hogy szóban és írásban kommunikálni tud a legkülönbözőbb helyzetekben. A kommunikációs folyamatot figyelemmel kíséri, a célnak és a helyzetnek megfelelően alakítani tudja. Képes érveit a helyzetnek megfelelően kifejezni, meggyőzően tolmácsolni.

Folyamatos feladat a szókincs gyarapítása, a szavak jelentésének megismerése, hisz az anyanyelvi kommunikáció egyik feltétele a megfelelő szókincs ismerete. Rendelkeznie kell a tanulónak azzal a képességgel is, hogy figyeljen a címzetre és a kommunikációs helyzetre.

A pozitív attitűd magában foglalja a kritikus és építő jellegű párbeszédre való törekvést, az esztétikai minőség tiszteletét, mások megismerésének az igényét.

A tanuló a társaival együttműködő, kooperatív tevékenységformákban olyan képességekre is szert tesz, amelyeket majd a munkája során is hasznosíthat.

A kompetenciák egymásba fonódnak, az egyik kompetenciaterülethez szükséges elemek támogatják a másik terület kompetenciáit. Ez különösen érvényes az anyanyelvi kommunikációra. A kezdeményezőképeség és vállalkozói, valamint a matematikai kompetencia magában foglalja az anyanyelvi kommunikáció képességét is.

Az anyanyelvi kommunikáció az anyanyelv elsajátításának eredménye, amely kapcsolódik az egyén megismerő képességének fejlődéséhez. Az anyanyelvi kommunikáció feltétele a megfelelő szókincs, a funkcionális nyelvtan és az egyes nyelvi funkciók biztos ismerete. A szókincs intenzív fejlesztése minden műveltségi területen cél.

A nyelvtani ismeretek elsajátítását konvencionális alapokra helyeztük, azaz a szemben álló nyelvészeti nézetek közül a konvencionálist helyeztük előtérbe, mivel úgy gondoljuk, az általános iskola alapozó és fejlesztő szakasza nem alkalmas szintér nyelvészeti viták lefolytatására. Ugyanakkor el akartuk kerülni azt, hogy a tanulók nyelvi dogmákban gondolkodjanak. A hipotézisek alkotását segítjük, ha rámutatunk arra, bizonyos kérdésekben a nyelvészek is ütköztetik álláspontjukat. Ezzel felhívjuk a figyelmet a nyelv állandó változására, a nyelvészeti kutatások fontosságára.

A kompetenciák részben fedik egymást, egymásba fonódnak: az egyik területhez szükséges elemek támogatják a másik terület kompetenciáit. Ez fokozottan érvényes az anyanyelvi kommunikációra. A kezdeményezőképeség és vállalkozói, valamint a matematikai kompetencia magában foglalja az anyanyelvi kommunikáció képességét is. Például a tervekészítés feltételezi az információk megértését, az írásbeli szövegalkotást. Ugyanez vonatkozik a matematikai utasítások megértésére, a válaszok megfogalmazására. Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség kompetenciája már nevében utal az anyanyelvi kompetenciával való szoros kapcsolatára: az esztétikai minőség tisztelete, mások véleményének elfogadása, az élmények és érzések kreatív kifejezése.

- Idegen nyelvi kommunikáció

Az idegen nyelvi kommunikáció az anyanyelvi kommunikáció elemeivel jellemezhető: fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények megértése, kifejezése és értelmezése szóban és írásban (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), a társadalmi és kulturális tevékenységek megfelelő keretein belül – oktatás és képzés, munka, családi élet és szabadidős tevékenységek -, az egyén szükségleteinek megfelelően. Az idegen nyelvi kommunikáció olyan képességeket is igényel, mint pl. a közvetítés, más kultúrák megértése. Az egyén nyelvtudásának szintje változhat a négy dimenzió (hallott szöveg értése, beszédkésztség, olvasott szöveg értése és íráskésztség), az egyes nyelvek és az egyén társadalmi-kulturális háttere, környezete és igényei/érdeklődése szerint.

Az idegennyelv-tanulás hatékonyságának növelése érdekében szükség van az iskolában folyó idegennyelv-tanítási gyakorlat megújítására. A modernizációt kompetencia alapú nyelvtanítási programok kidolgozásával és fokozatos bevezetésével kívánjuk megvalósítani. Ez a kommunikatív nyelvi kompetencia fejlesztését jelenti. Ennek érdekében olyan oktatási programcsomagokat dolgoztunk ki, amelyek figyelembe veszik a tanulók életkori sajátosságait, érdeklődését és ismereteit; témakörök, beszédszándékok és szituációk köré szerveződnek; és lehetővé teszik, hogy a tanulók értelmes cselekvések során, kommunikatív feladatok végrehajtása közben sajátítsák el az idegen nyelvet.

A tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának megalapozása és folyamatos fejlesztése során három szempontot kell figyelembe venni: egyrészt a tanulók és a társadalom szükségleteit; másrészt azokat a tanulók által elvégzendő feladatokat, amelyek e szükségletek kielégítéséhez elengedhetetlenek; harmadrészt pedig a feladatok elvégzéséhez szükséges, kialakítandó, fejlesztendő kompetenciákat.

Az idegen nyelvi kommunikatív kompetencia fejlesztésére irányuló programok az általános és középiskolai korosztálynak és nyelvtanáraiknak szólnak. A sikeres nyelvtanulás egyik alapvető feltétele a nyelvileg és módszertanilag is jól képzett, motivált nyelvtanár. A fejlesztés során így kiemelkedő szerepet kap a tanártovábbképzés, valamint a programmegvalósítás mentorálása, szakértése és a támogatói rendszer kiépítése. Fontos, hogy az iskolákban – településtől és iskolatípustól függetlenül – egyforma arányban legyenek jól képzett szaktanárok, mert csakis így biztosítható az esélyegyenlőség.

Az idegen nyelvi kompetencia fejlesztésére használt tananyagok legfőbb célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának, ezen belül elsősorban a tanulók beszédkésztségének fejlesztése. Kiemelt hangsúlyt kap a beszédkésztség és a szövegértés fejlesztése egyrészt autentikus anyagokon, másrészt a tanulók számára értelmes és motiváló tevékenységeken keresztül.

- Matematikai kompetencia

A matematikai kompetencia a matematikai gondolkodás fejlesztésének és alkalmazásának képessége, felkészítve ezzel az egyént a mindennapok problémáinak megoldására is. A

kompetenciában és annak alakulásában a folyamatok és a tevékenységek éppúgy fontosak, mint az ismeretek. A matematikai kompetencia – eltérő mértékben – felöleli a matematikai gondolkodásmódhoz kapcsolódó képességek alakulását, használatát, a matematikai modellek alkalmazását (képletek, modellek, struktúrák, grafikonok, /táblázatok), valamint a törekvést ezek alkalmazására.

A matematika műveltségterületének teljes egészét lefedik. Olyan tananyagszervezési-módszertani megoldásokat alkalmazunk, amelyek lehetővé teszik, hogy a tanulókat bevonjuk a tudás- és készségelsajátítási folyamatába. Átalakul a matematikatanítás egész folyamata. Erős hangsúlyt kap a tevékenység-központú módszertan. A játék és az eszközhasználat, a megfelelő tanulási környezet kialakítása, a kooperatív tanulási technikák alkalmazása dominálja a folyamatokat. Megteremtődik a lehetőség arra, hogy a tanulók saját tanulási tevékenységüket felidézzék, reflektáljanak rá. A matematikatanulás alapja a cselekvő, személyes tapasztalatszerzés. A jó munkakör egyik feltétele a tévedés és a vita szabadságának biztosítása.

- Természettudományos kompetencia

A természettudományos kompetencia készséget és képességet jelent arra, hogy ismeretek és módszerek sokaságának felhasználásával magyarázatokat és előrejelzéseket tegyünk a természetben, valamint az ember és a rajta kívüli természeti világ közt lezajló kölcsönhatásban lejátszódó folyamatokkal kapcsolatban magyarázatokat adjunk, előrejelzéseket tegyünk, s irányítsuk cselekvéseinket.

A természettudományos nevelés eredményeként kialakul a gyerekekben az általános, az élet hétköznapi folyamataiban, az állampolgári léttel összefüggő döntésekben használható tudás. A három hagyományos természettudományi részműveltség-terület tanítása az iskolában együttműködésben kell, hogy történjék. Fontos, hogy a természetről formált kép egységes legyen, attól függetlenül, hogy a tanítás a helyi tantervekben rögzítetten diszciplináris, integrált, vagy komplex tantárgyakban szerveződik.

A fizikai művelség tartalmak feldolgozása keretében elsődlegesen azokkal a mechanikai, termodinamikai, elektromágneses, fénytani és atomfizikai, anyagszerkezeti jelenségekkel és összefüggésekkel, törvényekkel ismerkednek meg a tanulók, amelyek megalapozzák a korszerű fizikai világgépet, és segítik a többi természettudományos tantárgy tanítását, tanulását.

A kémiai művelség tartalmak elsajátítása során a legtöbbet használt természetes és mesterségesen előállított anyagok legfontosabb tulajdonságait, átalakulásait és felhasználásuk módját ismerhetjük meg. Figyelmet fordítunk a veszélyes anyagok és készítmények helyes kezelésének alapelveire is. A megfelelően megválasztott kémiai művelség tartalmak tanítása és tanulása hozzájárulhat a környezetünkkel kapcsolatos felelős magatartás kialakulásához.

A biológiai és egészségügyi művelség tartalmak tanulmányozásával a tanulók megismerik az élet sajátosságait, az élő és élettelen természet szoros kapcsolatát, az élővilág egységét, fejlődését és rendszerszerű „működését”, az élőlények állandóságát és változékonyságát.

Ezek az ismeretek a természet szeretetére, meggyőződésből fakadó, tudatos, aktív környezetvédelemre nevelhetnek. Az e területen megszerzett műveltség fontos eszköze lehet annak a törekvésnek, melynek hatására a tanulók tudatosan törekednek az egészséges életmóddal kapcsolatos szabályok betartására.

- Digitális kompetencia

A digitális kompetencia felöleli az információs társadalom technológiáinak magabiztos és kritikus használatát a munka, a kommunikáció és a szabadidő terén. Ez a következő készségeken, tevékenységeken alapul: információ felismerése, visszakeresése, értékelése, tárolása, előállítása, bemutatása és cseréje; továbbá kommunikáció és hálózati együttműködés az interneten keresztül.

Tisztában kell lennünk azzal, hogy az informatika mára nemcsak „betolakszik” a családok életébe, szűkítve a hagyományosnak tekintett kommunikációs lehetőségeket, hanem egyre inkább átveszi a családok, a tradicionális közösségek és az iskola szerepét a társadalmi szocializációban. Az internet eligazít, mintát ad, divatot diktál, információkat szolgáltat és szórakoztat; megkerülhetetlen szocializációs tényező, amely egyszerre mutathat az egyénnek utat és tévutat. Az internettől való

függés kiszolgáltatottságot jelent, ám ugyanakkor az általa kínált lehetőségek kihasználása minden korábbinál nagyobb szabadságot biztosít.

A helyes értelmezés alapjainak elsajátítása, a modern tömegkommunikáció nyújtotta lehetőségek kihasználása segítséget nyújthat a szociális és kulturális hátrányok ledolgozásában, az esélyek kiegyenlítésében. A térben és időben korlátozhatatlan kommunikáció és csatornáinak sokrétősége az információk hatalmas tárházát nyitja meg előttünk, amelynek révén a tudás és a műveltség sokkal könnyebben elérhetővé válik, mint bármikor korábban.

A tantárgy a gyerekek világának „kitágításával” elültetheti bennük a kulturális sokféleség tiszteletben tartását, a különböző tradíciók, nyelvek, kultúrák közötti kommunikáció és párbeszéd iránti érdeklődést. A megfelelő információk kiválasztása, illetve az egyéni és csoportos feladatok kreatív kijelölése megalapozhatja a gyerekek állampolgári és normatudatát, toleranciáját és empátiáját az esetek iránt.

Lehetőség nyílik számos, a demokráciákat és a plurális, sokrétegű társadalmakat jellemző probléma megvitatására és kreatív feldolgozására. Így szóba kerülhet például a tudományos és technológiai fejlődés hatása az egyénre, illetve annak szűkebb és tágabb közösségére, a fenntartható fejlődés és a környezettudatos élet kérdése, valamint a világban tapasztalható, mindenkire hatással lévő folyamatokért viselt egyéni és közösségi felelősség ügye.

Mindezzel hozzájárulhat ahhoz, hogy majdan a társadalomnak minél több olyan tagja legyen, aki önállóan és felelősen tud dönteni, aki képes élni a számára is biztosított „adóí és vevői” szabadsággal, képes a társadalomba beilleszkedni, a közjóért tenni, a közügyekben aktívan részt venni, vagyis fejlett szociális és állampolgári kompetenciával bír.

- A hatékony, önálló tanulás

A hatékony, önálló tanulás azt jelenti, hogy a tanuló képes kitartóan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást is. Ez egyrészt új ismeretek szerzését, feldolgozását és beépülését, másrészt útmutatások keresését és alkalmazását jelenti.

A hatékony, önálló tanulás arra készíti a tanulót, hogy előzetes tanulási és élettapasztalataira építve tudását és képességeit helyzetek sokaságában használja, otthon, a munkában, a tanulási és képzési folyamataiban egyaránt. A motiváció és a magabiztosság e kompetencia elengedhetetlen eleme.

Tantárgyi gyűjtőmunka, az adatok elrendezése, a gyűjtött anyag felhasználása pl. szóbeli és írásbeli beszámolóban. Hivatkozás a forrásra az idézés megfelelő módjával. A források azonosítása. A modern technológián alapuló információhordozók megismerése. Az információk minőségének felismerése, értékelése, kritikája.

Az alpműveltség elsajátításához szükséges információk megszerzésének és feldolgozásának csoportos és egyéni technikáinak (lényegkiemelés, tömörítés, vázlatírás, szöveg-kiegészítés stb.) megismerése és gyakorlása.

Egy téma önálló vagy csoportos feldolgozása: problémafelvetés, forrásválasztás és feldolgozás segítséggel. Beszámoló készítése szóban vagy írásban, hivatkozás a forrásra az idézés megfelelő módjával.

Különböző tanulási stratégiák és módszerek megismerése. Egyéni tanulási stratégiák és technikák megválasztásának szempontjai.

Minden nevelő számára cél, egyszersmind feladat is a tanulás tanítása. Olyan fiatalokat kell oktatni és nevelni, akik sikeres tanulási stratégiákkal rendelkeznek, és képesek kreatívan és kritikusan felhasználni az információs társadalom technológiai adta lehetőségeket és eszközöket. Ezáltal lehetővé válik számukra az élethosszig tartó tanulás képességének elsajátítása.

Tantervünkben hangsúlyos szerepet kap a tanulóközpontú tanulás-szervezés. A változatos tevékenységformákban folyó feladatvégzéssel az ismeretszerzésen és a képességek fejlesztésén kívül az is a célunk, hogy a tanulók elsajátítsák a társas együttműködésben való részvételt. Ezáltal fejlődik konstruktív magatartásuk, szociális kompetenciájuk is.

A tanulás tanítása természetesen az oktatás egész folyamatának kiemelkedő feladata. A cél az, hogy a gyerekek tanulják meg, hogy miként tudják használni az együtt tanulás módszereit, ha nincs közvetlen pedagógusirányítás, vagyis hogyan alkalmazhatják a kooperatív munkaformákat házi

feladatok megoldásánál, tanórán kívüli tanulás során, vagy ha csak egyszerően az életben úgy adódik, hogy valamire fel kell készülniük, vagy meg kell oldaniuk valamilyen problémát, ami ismeretszerzést igényel.

A pedagógus fontos feladata, hogy megismerje a tanulók sajátos tanulási módjait, stratégiáit, stílusát, szokásait. Vegye figyelembe a megismerés életkori és egyéni jellemzőit, és ezekre alapozza a tanulás fejlesztését. Gondosan kutassa fel és válassza meg a fejlesztés tárgyi-cselekvéses, szemléletes-képi és elvont-verbális útjait, és életszerű tartalommal ruházza fel azokat. Törekedjen a gondolkodási képességek, elsősorban a rendszerezés, a valós vagy szimulált kísérleteken alapuló tapasztalás és kombináció, a következtetés és a problémamegoldás fejlesztésére, különös tekintettel az analízis, szintézis, összehasonlítás, általánosítás és konkretizálás erősítésére, mindennapokban történő felhasználására. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet új helyzetekben is lehet alkalmazni. A tanulás az iskola alapfeladata, amely magába foglalja valamennyi értelmi képesség és az egész személyiség fejlődését, fejlesztését.

- Szociális és állampolgári kompetencia

A személyes, értékorientációs, interperszonális, interkulturális, szociális és állampolgári kompetenciák a harmonikus életvitel és a közösségi beilleszkedés feltételei. A közjó iránti elkötelezettség és tevékenység felöleli a magatartás minden olyan formáját, amely révén az egyén hatékony és építő módon vehet részt a társadalmi és szakmai életben, az egyre sokszínűbb társadalomban, továbbá, ha szükséges, konfliktusokat is meg tud oldani.

Az állampolgári kompetencia képessé teszi az egyént arra, hogy a társadalmi folyamatokról, struktúrákról és a demokráciáról kialakult tudását felhasználva, aktívan vegyen részt a közügyekben.

A magyar múlt személyi, nyelvi, tárgyi értékei, szokásrendszere oly nagyok és szerteágazóak, hogy azokat elsovasztani, veszni hagyni nem lehet. Kiemelt feladatunk, hogy a tanulók ismerjék meg népünk kulturális örökségének jellemző sajátosságait, nemzeti kultúránk legjelentősebb értékeit. Ennek érdekében tanulmányozzák a kiemelkedő magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók tevékenységét, munkásságát. Ismerjék meg a haza földrajzát, irodalmát, történelmét, mindennapi életét. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és a velünk együtt élő más népek megismeréséhez, megbecsüléséhez, az ezekkel való azonosuláshoz vezetnek.

Ismerjék meg a városi és a falusi élet hagyományait, jellegzetességeit. Alapvető nevelési célnak tartjuk, hogy a tanulók a társadalmi és természeti környezet szűrőjén át alapozzák meg a nemzettudatukat, nemzeti önismeretüket, végeredményben pedig a hazaszeretetüket. Ismerjék meg és tiszteljék a hazánkban és környezetünkben élő más népek kultúráját, eredményeit! Ösztönözzük fiataljainkat a szűkebb és tágabb környezet történelmi és vallási emlékeinek, hagyományainak feltárására, ápolására! Készítsük őket az ezekért végzett egyéni és közösségi tevékenységre!

- Életpálya-építési kompetenciaterület

Az életpálya-építési kompetenciák fejlesztésének célja, hogy a közoktatásból kikerülő tanulók tisztában legyenek saját képességeikkel, meg tudják fogalmazni a jövőjükkel kapcsolatos elképzeléseiket, és ezek alapján képesek legyenek megtervezni és felépíteni majdani életpályájukat. Mindezeket figyelembe véve fő feladatunk tanulóink felkészítése arra, hogy életpálya-elképzeléseiket a valóságos, egyben változó helyzetekhez tudják igazítani, képesek legyenek terveiket felülvizsgálni és módosítani, erőforrásaik átcsoportosításával a krízishelyzeteket elkerülni. Az énkép és önismeret fejlesztésében fontos kihasználni azt az érzékenységet, amely az alapvető erkölcsi normák iránti fogékonyságból adódik. A tanulók ebben az életkorban, személyes életükben, sorsuk alakulásában már sokféle tapasztalattal rendelkeznek. A pedagógus felelőssége és lehetősége a reális önismeret továbbfejlesztése, értékeinek folyamatos tudatosítása, a környezettel való harmonikus viszony formálása. Az önmegismerés és önkontroll, a feladatokkal vállalt felelősség magatartást irányító tevékenység. A kiskamaszok énképe a róluk alkotott vélemények ellenére, az

önmagukkal szemben támasztott követelmények, elvárások hatására formálódik. Arról kell gondoskodni, hogy egyre kompetensebbnek érezzék magukat saját fejlődésükben.

Hon –és népismeretben kitüntetett szerepe van a sajátélményű tanulásnak az alsóbb évfolyamokon. A felsős évfolyamokon fokozatosan előtérbe kerül az önálló tanulás, a történelmi változások figyelemmel kísérése, az egyéni vélemények megfogalmazása, a vita, a demokratikus polgári lét magatartásformáinak kialakítása.

A fejlesztés kiemelt területei: a személyiség és az emberi jogok tiszteletére nevelés, a nemzeti identitás, a történelmi és állampolgári tudat erősítése, az elemi szintű jogismeret, a szociális érzékenység, az életkornak megfelelő társadalmi problémák iránti nyitottság, a környezetért érzett felelősség, más kultúrák megismerése és elfogadása, a humánus, értékeket védő magatartás fejlesztése, a demokratikus intézményrendszer használatához szükséges ismeretek és képességek kialakítása. Legyen alkalmuk a tanulóknak arra, hogy további ismereteket szerezzenek a helyi hagyományokról, a lakóhely múltjáról, továbbá a környék, a lakóhely természeti értékeiről, az azokat fenyegető veszélyekről és a megóvásukra tett erőfeszítésekről.

Az aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés fejlesztési feladat, a civil életben fontos polgári lét alapjait segíti megteremtteni. A társadalmi együttélés közös szabályait, követelményeit tudatosítja tanulóinkban. Ismeretek, képességek és megfelelő beállítódás szükséges ehhez. Az 9-13. évfolyamon az aktív állampolgársághoz szükséges részképességek fejlesztésére kell gondolni. Ilyenek: A konfliktuskezelés képessége, az együttműködés képessége, az iskolai élet demokratikus gyakorlatában elsajátítható felelősségvállalás, közéleti szerep gyakorlása.

Az iskolának átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. A megszerzett ismeretek alapján segíteni kell, hogy a tanulók tudatos szemléletűvé és a gyakorlatban előhívható magatartási mintává váljon a környezet és a természet védelme, az egyéni életük biztonságát is szem előtt tartva. A legfontosabb pályák, foglalkozási ágak tartalmának, s a hozzájuk vezető utak megmutatása mellett, be kell mutatni az emberi alkotásokban megtestesülő használati, esztétikai, formai és etikai értékeket. Az egyéni adottságok, képességek megismerésén alapuló önismeret hozzájárul, hogy a tanulók érdeklődésüknek megfelelő területen ismerkedjenek adott pályákkal. A pályaaorientáció tanórai és tanórán kívüli tevékenységek összehangolásával, tudatos szervezésével valósulhat meg eredményesen.

- Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

A kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia segíti az egyént a mindennapi életben – a munkahelyén is – abban, hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínálgató lehetőségek megragadására.

A tudást, a kreativitást, az újításra való beállítódást és a kockázatvállalást jelenti, valamint azt, hogy célkitűzései érdekében az egyén terveket készít és hajt végre. Alapját képezi azoknak a speciális ismereteknek és képességeknek, amelyekre a gazdasági tevékenységek során van szükség.

A gazdálkodás és a pénz világra vonatkozó tudás nélkül nem érthetjük meg a bennünket körülvevő világ számunkra fontos folyamatainak jelentős hányadát; e tudás általános műveltségünk részévé vált. A gazdaság alapvető összefüggéseit értő és a javakkal okosan gazdálkodni képes egyének nélkül nem képzelhető el sem működő demokrácia, sem életképes piacgazdaság.

Minden olyan országnak, amely anyagi biztonságra törekszik és szeretne helytállni a globális versenytérben, elemi érdeke, hogy állampolgárai nyitottak legyenek a gazdaság világa felé.

A társadalom számára is nélkülözhetetlen, hogy tagjaiban pozitív attitűd alakuljon ki az értékteremtő munka, a javakkal való gazdálkodás és a gazdasági ésszerűség iránt.

A gazdasági nevelésnek alapvető szerepe van abban, hogy a tanulók tudatos fogyasztókká váljanak, mérlegelni tudják a döntéssel járó kockázatot, hasznot vagy költséget. Hozzájárul annak a képességnek a kialakításához, hogy egyensúlyt találjanak a rövidebb és hosszabb távú előnyök között. Elősegíti, hogy képessé váljanak a rendelkezésükre álló erőforrásokkal való gazdálkodásra, beleértve a pénzzel való bánni tudást is.

Nemcsak az egyén léteérdeke, hogy okos döntéseket tudjon hozni, amikor hitelekéről vagy megtakarításokról van szó, hanem a társadalomé is, amely számára komoly veszélyt jelenthet a pénzügyek megingása. Ezért is fontos, hogy az iskolai nevelés során kellő figyelmet fordítsunk a

gazdálkodással és a pénzügyekkel kapcsolatos kérdésekre, és a személyiségnevelés fontos részének tekintjük az okos gazdálkodás képességének a kialakítását.

- Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség magában foglalja az esztétikai megismerést. Az elképzések, élmények és érzések kreatív kifejezése fontosságának elismerését mind a tradicionális művészetek nyelvén. A média segítségével is megismerve az irodalmat, a zenét, a táncot, a drámát, a bábjátékot, a vizuális művészeteket, a tárgyak, épületek, terek kultúráját, a modern művészeti kifejezőeszközöket, a fotót s a mozgóképet.

Az iskolai művészeti nevelés célja, hogy megszilárdítsa az esztétikai-művészeti alpműveltséget, segítse kialakítani az igényt a tanulóban arra, hogy egyéni képességeik, lehetőségeik figyelembevételével egész életük során képezzék magukat, bővítsék műveltségterületi és kulturális ismereteiket.

A művészeti tanítás faladata a magyar népzene, mint a zenei anyanyelv megismertetése, megszerettetése, valamint a zenei és esztétikai értékek közvetítése, a tanulók értékszempléletének, hagyományörző magatartásának formálása, a befogadó és reprodukáló képesség fejlesztése. Ennek érdekében szükséges a korábban megszerzett művészeti készségek, képességek, ismeretek összegzése, valamint az életkori sajátosságokból adódóan fejlettebb szintre emelése.

Az esztétikai-művészeti nevelésnek hozzá kell járulnia az esztétikus művészeti világnép kialakításához. Érvényesülnie kell az érzelmi és értelmi vonatkozású hatása, jellemformáló ereje és szerepe. Az érzelmi, értelmi képességek fejlesztése mellett kiemelt fontosságúként kell kezelni a tanulói személyiség egészének fejlődését szolgáló tevékenységterületeket, a különféle műveltségterületekkel történő kapcsolódások keresését.

Fejleszteni kell nem csak a tantárgyi, hanem a képességterületi és a nevelési integrációs lehetőségeket is.

Kiemelten fontos az esztétikai ízlés formálása, a helyes ítéloképesség fejlesztése, mert ez teszi lehetővé az értékes műalkotások felismerésén keresztül azok elfogadását és a kritikai képesség kialakítását.

Élményszerű helyzetek teremtésével a tanulók tapasztalatokat szerezhetnek, maguk fedezhetik fel a művészeti elemek közötti kapcsolatokat és összefüggéseket, amelyekből következtetéseket vonhatnak le, így korábbi tapasztalataikat, ismereteiket és készségeiket alkalmazni tudják.

22. A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK FEJLESZTÉSE

22.1. A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanuló

A súlyos tanulási, beilleszkedési és magatartási zavarok hátterében részképesség-zavarok, kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar és/vagy figyelemzavar, az iskolai teljesítmények eléréséhez szükséges pszichikus funkciók kialakulatlansága, fejletlensége vagy a felsoroltak halmozott előfordulása áll fenn. Nem határozhatunk meg egységes jellemző jegyeket; az egyes állapotok a tünetek/tünet-együttesek komplexitásától függően a funkciógyengeségtől a komplex személyiség-, illetve általános tanulási zavarig terjedhetnek. A percepció bázis többdimenziós érintettsége miatt az olvasás, írás, számolás elsajátításában különböző súlyosságú akadályt jelent, az enyhe zavartól egészen a funkcióképtelenségig.

a) A részképesség-zavarok körébe az iskolai teljesítmények - elsősorban az alapvető eszköztudás (olvasás, írás, számolás) - elsajátításának nehézségei, a képességek deficitje, valamint az általuk kiváltott, következményes magatartási és/vagy tanulási zavarok komplex tünet-együttese tartozik. Jellemző, hogy az adott részképességben az intelligencia szintjének ellentmondó súlyos teljesítménybeli elmaradás mutatkozik, valamint teljesítményszóródás mutatható ki az intelligenciafaktorok, a mozgáskoordináció és a beszéd szintje között. A részképesség-zavarok tüneteit mutató tanulók általános jellemzője a számukra nehéz iskolai feladatok iránti feltűnő

közömbösség, érdektelenség, amely a nehézségek következtében fokozatosan elmélyül, és a tanulással kapcsolatos tevékenységek (olvasás, írás, számolás) elutasításában fejeződik ki.

b) A kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar, a figyelemzavar megléte esetén az érintett tanuló rövidebb ideig tud a feladathelyzetben megmaradni, az általánosnál sokkal több cselekvéses, tanulási helyzetet igényel. Azok a tanulók, akik súlyos figyelemzavaruk (helyzetidegenség, hibás-hiányos helyzetfelismerés) vagy fejletlen önirányítás, gyenge önértékelési képesség miatt nem tudnak a tanulási szituációba beilleszkedni, állandó személyes kontrollra, megerősítésre szorúlnak.

Míg a részképeség-zavarok gyakran ép érzékszervek esetén is az érzékszervi fogyatékoság (gyengénlátás, enyhe nagyothallás) látszatát kelthetik, addig a hiperaktivitás, a nyugtalanság, a túlmozgások, a figyelemzavar előfordulásakor a tanulók általánosan gyenge képességűnek, értelmi fogyatékosnak tűnhetnek.

Az idegrendszer csökkent terhelhetőségének, érési lelassulásának jelei a tanulási, magatartási zavar tüneteit mutató tanulóknál az alábbiak:

- általában érzékenyebbek a meteorológiai változásokra,
- fáradékonyabbak az átlagnál, nehezen tűrik a zajokat, nehezen viselik el a várakozási feszültséget,
- gyakrabban van szükségük pihenésre, szünetre, egyedüllétre,
- fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, érthető és követhető szabályokat.

A fejlesztés alapelvei

- A részképeség-zavar tüneteit mutató tanulók (SNI) sajátos nevelési igényeinek kielégítése gyógypedagógiai tanár, terapeuta és/vagy pszichológus közreműködését igényli. A rehabilitációs célú órakeretben a tanulók fejlesztése egyéni terápiai terv alapján történik.

A kialakulatlan részképeség jellegének megfelelően az iskolai oktatásban érvényesíteni kell a számonkérési, értékelési, esetleg - indokolt esetben, a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság javaslata alapján - az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alóli mentesítés lehetőségét.

- Az iskolai nevelés, oktatás során kiemelt feladat:

- a) az egészséges énkép és önbizalom kialakítása,
- b) a kudarcűrő-képesség növelése,
- c) az önállóságra nevelés.

A fejlesztés kiemelt céljai, feladatai

- differenciált tanórai foglalkoztatás
- egyéni haladási ütem biztosítása
- fokozott segítségnyújtás
- egyéni képességeket figyelembe vevő értékelés
- hosszabb felkészülési idő biztosítása, kevesebb feladatmennyiség adása
- szükség esetén eszközhasználat biztosítása
- hatékony tanulási stratégiák kialakítása
- szükség szerint a szóbeli feleletek előnyben részesítése

Diszlexia, diszgráfia

A diszlexia a tanulási zavarok fogalmkörébe tartozó, intelligenciaszinttől független olvasási és helyesírási gyengeség. Hátterében a központi idegrendszer sérülései, organikus eltérései, érési késése, működési zavara, örökletesség, lelki és környezeti okok különböző összefonódásai találhatóak meg, valamelyik dominanciájával. Általában differenciálatlan az aktív szókinccs, és gyenge a verbális emlékezet. A tanuló az új szavakat nehezen jegyzi meg, megmásítja, torzítja, jó értelmi képesség esetén új szót alkot helyette, vagy körülírja a fogalmat. Az olvasás tanulása során nehezen alakul ki a hang-betű kapcsolat, gyakori és makacs betűtévesztések fordulnak elő, a sorrendben átvetések tapasztalhatóak, a hosszabb szavak áttekintése rendkívül nehéz. Hibás kombinációk, felületes akusztikus képzetek előhívása észlelhető. Nehéz a figyelem megosztása az

olvasási technika és a szöveg tartalma között, pontatlan a toldalékok olvasása, lassú az olvasási tempó, gyenge a szövegértés.

A súlyos olvasás-írászavar irreverzibilis, maradványtünetei a közép- és felsőfokú oktatásban, illetve a felnőttkorban is feltűnnek és fennmaradnak.

Diszgráfia esetén az írómozgásokban, azok kivitelezésében jellemző a rossz kéztartás, az íróeszköz helytelen fogása, a görcsösség. Más tananyagokban való előrehaladáshoz viszonyítva nagyon lassú az írás megtanulásának folyamata.

Az írómozgás egyenetlen, ritmusa és lendülete töredezett lesz, az optimális mozgássor csak nagyon lassan valósul meg, ezért fáradékonyabbak a diszgrafiás tanulók.

A fejlesztés célja:

Az olvasás-, írászavarok javításának feladata az iskolás korban, hogy kialakítsa a tanulóban az intellektusának és mindenkori osztályfokának megfelelő értő olvasás-írás készséget, fejlessze kifejező képességét, segítse az olvasás, írás eszközzé válását az ismeretek megszerzésében.

A fejlesztés feladatai:

- a) a testséma biztonságának kialakítása,
- b) a téri és időrelációk kialakítása praktikus és verbális szinten,
- c) a vizuomotoros koordináció gyakorlása,
- d) a látás, hallás, mozgás koordinált működtetése,
- e) az olvasás, írás tanítása (szükség esetén újratanítása) lassított tempójú, nyújtott ütemű, hangoztató-elemző, szótagoló, a homogén gátlás elvét figyelembe vevő, valamint a vizuális és auditív észlelésre alapozó módszerrel,
- f) az olvasás, írás készségének folyamatos gondozása, fejlesztése a tanuló egész iskolai pályafutása alatt,
- g) a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során,
- h) az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel,
- i) az olvasásképtelenség esetében a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, gépi írással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával.

Diszkalkulia

A diszkalkulia különböző számtani műveletek, matematikai jelek, kifejezések, szabályok megértésének, a számjegy, számkép felismerésének, egyeztetésének, grafikus ábrázolásának, a számok sorrendiségének, számneveket szimbolizáló vizuális alakzatok azonosításának nehézsége más iskolai teljesítmények (pl. olvasás, írás, idegen nyelv tanulás) jó színvonala mellett. Hátterében általában valamilyen idegrendszeri sérülés húzódik meg, amelynek következtében zavart az érzékelés-észlelés folyamata, sérült a gondolkodás. Nehezítetté válik a szimbólumok felismerése és tartalmi azonosítása, akadályozott a fogalmak kialakulása, sérülnek a fogalmakkal végzett gondolkodási műveletek, a sor- és szabályalkotás, a téri és síkbeli viszonyok érzékelése, illetve zavart szenved az emlékezet és a figyelem.

A diszkalkuliás tanulóknál általában hiányzik a matematikai érdeklődés, kialakulatlan a mechanikus számlálás képessége, a mennyiség-állandóság. Súlyos elmaradásaik vannak a matematikai nyelv használatában, a matematikai relációk verbális kifejezésében.

A fejlesztés feladatai:

- a) az érzékelés-észlelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a beszéd összehangolt, intenzív fejlesztése,
- b) a testséma kialakítása,
- c) a téri relációk biztonsága,
- d) a relációk nyelvi megalapozása, a matematikai nyelv tudatosítása,
- e) a szerialitás erősítése,

- f) segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése,
- g) a fogalmak, így a szám- és műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a megértés érdekében a matematikai eszközök használata, a képi, vizuális megerősítés,
- h) a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások megtalálása és alkalmazása.

22.2. A kóros hiperkinetikus vagy kóros aktivitászavar, a figyelemzavar

Hiperkinetikus zavarok

Már az első öt évben kialakuló tünet-együttes, melyet jellemez a tevékenységek csapongása, a figyelmetlenség, a nagyfokú impulzivitás, a szabályok gyakori megszegése, megfontolatlanság, többszöri konfrontálódás a társakkal. Gyakori a kognitív működések zavara, illetve a nyelvi és motoros képességek fejlődésének késése. Másodlagos szövődménye az aszociális viselkedés és csökkent önérték-tudat.

Magatartási zavarok

Jellemzői a visszatérő és tartós disszociális, agresszív vagy dacos magatartássémák. A viselkedés erősen eltér az adott életkorban elvárhatótól, a szociális elvárásokat durván áthágja. Sokkal súlyosabb lehet, mint egy gyermekcsíny vagy egy serdülőkori lázadás és hosszan tart (hat hónap vagy annál hosszabb ideig). Jellemzi még: nagyfokú harcoság, társakkal, tárgyakkal, állatokkal szembeni durva bánásmód, fenyegető erőfitogtatás, indulatkitörések, iskolakerülés, hazudozás.

A fejlesztés elvei, módszerei, feladatai:

- a) A tanuló optimális helyének megválasztása a pedagógus kommunikációs jelzéseinek megfelelő érzékelésére.
- b) Az egyénhez igazított követelmények kialakítása a gyermek képességeinek, érdeklődésének, terhelhetőségének ismeretében.
- c) A tanuló viselkedésének (kommunikációjának, önbizalmának, magabiztosságának, önérvényesítésének, cselekvéses, illetve verbális megnyilvánulásainak) megismerése siker vagy kudarc esetén. Ennek alapján a tanuló alkalmazkodásának, a kortárs csoportba való beilleszkedésének segítése.
- d) Együtműködés a családdal és más szakemberekkel.
- e) A fejlődés segítése gyakori pozitív visszajelzésekkel, a sikerélmény biztosítása.

22.3. A gyengén látó tanuló

A látássérülés a szem, a látóideg vagy az agykérgi látóközpont sérülése következtében kialakult állapot, mely megváltoztatja a tanuló megismerő tevékenységét, alkalmazkodó képességét, személyiségét.

Gyógypedagógiai szempontból azok a tanulók látássérültek, akiknek látásteljesítménye (vízusa) az ép látáshoz (vízus: 1) viszonyítva két szemmel és korrigáltan (szemüveggel) is 0–0,33 (látásteljesítmény 0–33%) közötti. Látássérült az a tanuló is, akinek a látótere – tekintése fixációs pontjától mindkét irányban legfeljebb 10°, azaz teljes szélességében legfeljebb 20°.

gyengén látók azok a tanulók, akiknek az életvitelét nagymértékben korlátozza a csökkent látásteljesítmény (vízus: 0,1–0,33).

A gyengén látó tanulók nevelés-oktatása során a Nat-ban meghatározott nevelési célok megvalósítása javarészt lehetséges, de mindenkor figyelembe kell venni, hogy a tanulók egyéni adottságai többnyire eltérnek az ép tanulók adottságaitól. Mindkét csoportba tartozó tanulók számára biztosítani kell a tanuláshoz és a társadalmi beilleszkedéshez szükséges speciális ismeretanyagot (speciális technikák és eszközök használata stb.) és a készségfejlesztést (önálló tanulásban használható eljárások, lényegkiemelés, megtartó emlékezet növelése, szóbeli

kifejezőképesség gazdagítása, célszerű munkaszokások kialakítása, vizuális megfigyelőképesség fejlesztése stb.). A nevelési célok sérülés-specifikus tartalmakkal egészülnek ki.

A fejlesztés feladatai:

- a) a tanuló teljesítményének, eszközhasználatának, személyiségének megfigyelése a tanítási órákon,
- b) egyéni foglalkozásokon a gyermek vizuális képességeinek, önállóságának megfigyelése,
- c) a tanulónak tanácsadás, kompenzációs technikák kialakítása, újabb eszközök kipróbálása, ajánlása,
- d) a tanuló pedagógiai látásvizsgálata a látogatások során,
- e) a tárgyi feltételek biztosítottak-e a gyengénlátó gyermek tanulásához (ültetés, táblakép, tábla tisztántartása, táblára írt szöveg betűmérete, tankönyvek betűmérete, füzete, íróeszközei, szemléltetés minősége stb.),
- f) a tanítási órákon a megfelelő módszerek és eszközök alkalmazása a szaktanárok részéről,
- g) tanácsadás a szaktanároknak, a felmerülő problémák megbeszélése,
- h) tájékoztatás a szükséges eszközök beszerezhetőségéről, pályázati lehetőségekről,
- i) konzultálás a szülővel gyermeke szemészeti állapotáról, integrációjában felmerülő problémákról, továbbtanulásáról,
- j) a szülő tájékoztatása a legújabb technikai eszközökről, beszerzési lehetőségéről,
- k) az intézmény és a szaktanárok tájékoztatása a Budapesti Gyengénlátók Általános Iskola és EGYMI nyílt napjairól, szolgáltatásairól.

22.4. A nagyothalló tanuló

A hallássérült tanulónál – a hallás hiánya vagy csökkenése miatt – a szokásostól eltérhet a nyelvi kommunikáció (beszédértés, szövegértő olvasás szókinccs, nyelvi szerkezetek értése és használata, hangzó beszéd stb.) fejlettsége, ennek következtében a megismerő tevékenység és a teljes személyiség fejlődése is megváltozhat. A tanuló nyelvi kommunikációja intenzív fejlesztést igényel, mert ennek szintje általában nem korrelál életkorával, hallásállapotával – melytől pozitív és negatív irányú eltérés is lehet.

A nagyothalló tanulónál (a beszédhangok frekvenciatartományában mért hallásveszteség 30–45 dB közötti; közepes nagyothallás: esetén a a beszédhangok frekvenciatartományában mért hallásveszteség 46–65 dB közötti; súlyos nagyothallásnál a beszédhangok frekvenciatartományában mért hallásveszteség 66–90 dB közötti) A nagyothalló tanulónál a hallás csökkenése akadályozottságot jelent a hangzó beszéd elsajátításában és értésében. Ennek mértéke a súlyos kommunikációs zavartól a normál nyelvhasználat megközelítésének szintjéig terjedhet.

A fejlesztés feladatai:

- a) A hallási figyelem fejlesztése:
 - az akusztikus differenciálás fejlesztése
 - a suttogó beszéd értése
- b) Beszédmegértés és a szókinccs fejlesztése:
 - szövegértelmezés, a történelmi olvasmányok, kémia tantárgy szókinccsének megbeszélése, a szakmai tárgyak szókinccsének elmélyítése
 - az értő olvasás fejlesztése
 - szöveges feladatok megértése, matematikai szókinccs bővítése
 - vázlatkészítés, lényegkiemelés, kulcsszó kiemelés gyakorlása
 - interneten való keresés elsajátítása, információgyűjtés az internetről
 - számítógépes ismeretek fejlesztése
- c) Beszéd tartalmi fejlesztése:
 - a nyelvtani ismeretek gyakorlása
 - mondatalkotás fejlesztése (bővített mondatok alkalmazása, mondatok átfogalmazása saját szavaival, lényegkiemelés, összefoglalás)

- az olvasottak lényegének kiemelése
 - a szóbeli és írásbeli kifejezőképesség fejlesztése (lényeges momentumok elmondása, leírása)
 - saját gondolatok kerék, egész megfogalmazása, leírása
- d) Gondolkodási funkciók fejlesztése:
- ok-okozati összefüggések láttatása
 - az időrendi sorrend felismerése (olvasott szövegben)
 - a visszautaló elemek értelmezése
 - a problémamegoldó képesség fejlesztése
- e) Az emlékezet fejlesztése:
- az auditív memória fejlesztése: memoriterek tanulása, szólánc játék
 - vizuális memória fejlesztése: memória játék
- f) Meglévő hanghibák javítása a köznapi beszédben
- g) A helyesírás gyakoroltatása, tollbamondás, diktálás alapján
- h) Önállóságra való bátorítás, az iskolai feladatok önálló teljesítése
- i) Felelősségvállalás a saját döntésekért, tettekért.

23. EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAM

Az Egészségügyi Világszervezet az egészséget a társadalmi és az egyéni teljesítmény felől közelíti meg és hangsúlyozza az egészség dinamikus és pozitív természetét. Az egészséget alapvető emberi jognak, „az élethez szükséges erőforrásnak” tekinti, amely egyben társadalmi befektetés is.

E szélesen értelmezett definíció bizonyos problémákat vethet fel, mivel megnehezíti a gyakorlati prioritások felismerését.

Ezért fontos, hogy az egészségfejlesztésben dolgozó szakemberek az adott helyzethez leginkább igazodó szempontok alapján lássák el feladataikat.

A testi-lelki egészség megteremtésének és megőrzésének szintjei:

- az egyén szintje,
- a családi élet szintje,
- az oktatás és a nevelés régiója (iskola),
- nemzeti – országos – társadalmi – állami szint (Alaptörvény),
- országok, népek feletti nemzetközi szervezetek (pl. WHO).

A testi-lelki-szellemi egészség megőrzésének fő feltétele: saját belső természetünk megismerése.

Az egészség megteremtésének és fejlesztésének folyamata az egyéntől indul és az iskola az az intézmény, amely tudatosítja ezt a folyamatot.

Napjainkban az egészség-megőrzési tevékenység fő célja, hogy képessé tegye az embereket arra, hogy egyre növekvő kontrollt szerezzenek saját egészségük felett, többet törődjenek egészségükkel és mindehhez rendelkezzenek a szükséges információkkal és lehetőségekkel. Így az egészség megteremtése, fejlesztése és őrzése a mindennapi élet része kell, hogy legyen.

Az egészségmegőrző tevékenység magában foglalja az emberi szervezet működésével és a betegségek megelőzésével, az életvezetéssel kapcsolatos ismeretek bővítését, ezen kívül figyelembe veszi az egyén szociális és gazdasági helyzetét, mentális és fizikai kapacitását valamint a társadalmi környezeti tényezők változását.

Az iskola egészséges életmódra nevelési programja hidat képez a család és a társadalmi intézményrendszer között, és mint másodlagos szocializációs közeg - „nagy hatású mentálhigiénés intézményként”- tartják számon a szakirodalomban.

Az iskola az egészségvédelem egyik legfontosabb színtere:

- minden korosztály hosszú éveken át látogatja az intézményeket,
- a tanulók személyiségfejlődésük, az értékek elsajátítása szempontjából még olyan fejlődési periódusban vannak, hogy érdemi hatást lehet elérni az életideálok, preferenciák kialakításában,

- az egészségtámogató magatartásmódok kialakulásának folyamatában a szocializáció kitüntetett színtere az iskola,
- az iskola, mint társadalmi intézmény más társadalmi intézményekkel és szervezetekkel állandó kölcsönhatásban létezik,
- így pl. egy egészségfejlesztési programhoz való csatlakozás hatást gyakorol az iskolának a szűkebb és tágabb környezetével való viszonyára, a környezet viselkedésére.

23.1. Általános fejlesztési követelmények

- A diákoknak legyenek alapvető ismereteik az emberi szervezet működéséről, a testi egészség és a mentálhigiéne összefüggéseiről, az egészséget fenyegető tényezőkről, a betegségek és balesetek megelőzésének módjairól, az egészségkárosító szokások és szenvedélyek kialakulásának megelőzéséről.
- Alakuljon ki a sportoláshoz, a mozgáshoz való pozitív viszonyuk, fejlődjön szabadidő kultúrájuk. A sportoláson keresztül is edzzék akaraterejüket, fejlődjön alkalmazkodóképességük, személyiségük.
- Rendelkezzenek a harmonikus (társas) kapcsolatok kialakításához, a kooperációhoz megfelelő ismeretekkel, készségekkel, empátiával. Legyenek felkészülve az örömteli párkapcsolatra, a családi életre.
- Rendelkezzenek megfelelő énképpel, önismerettel, a kulturális különbségek megértésének képességével. Fejlődjön kritikai érzékük, szociális érzékenységük, illetve képességük, amely embertársaikkal, környezetükkel való sikeres kapcsolatteremtést illetve együttélést tesz lehetővé. (empátia, rugalmasság, alkalmazkodó képesség, személyiség tisztelet stb.)
- Fejlődjön erkölcsi tudatuk, jellemük, ítélőképességük. Legyenek tisztában az emberi magatartást irányító különféle érdekekkel, eszközökkel. Értsék meg az erkölcsi normák, értékek és az ezeken alapuló magatartási szabályok, életvezetési elvek betartásának jelentőségét.

23.2. A testi és lelki egészség a helyi tantervekben (és a kerettantervekben)

Az egészséges életmódra nevelés nemcsak a betegségek megelőzésének módjára tanít.

Az egészséges állapot örömteli megélésére és a harmonikus élet értékékként való tiszteletére is nevel.

Az egészséges, harmonikus életvitelt megalapozó szokások a tanuló cselekvő, tevékeny részvételével alakíthatók ki.

Az iskolai környezet, mint élettér is biztosítja az egészséges testi, lelki, szociális fejlődést, ebben a pedagógusok életvitelének is jelentős szerepe van.

A testi-lelki egészség megőrzésére, a fizikai, szellemi képességek megtartására, fejlesztésére számos nevelési és képzési cél, követelmény és feladat fogalmazódott meg a különböző tantárgyakban:

Magyar nyelv- és irodalom:

- együttműködés csoportos beszélgetésben, vitában,
- kommunikáció etikájának alapelvei,
- képesség a saját vélemény megvédésére illetve változtatására,
- eltérő vélemény tisztelete,
- önkontroll és szövegjavítás,
- fogékonyság az igazságra, a megértésre, a pozitív érzelmekre, a szépségre,
- önismeret és kritikai érzék folyamatos fejlesztése,
- a művekben megjelenített erkölcsi kérdések, magatartásformák felismerése, megértése.

Élő idegen nyelv:

- az idegen nyelven való önkifejezés öröme által,
- a bátorság, önbizalom növekedése az idegen nyelven való megszólalásban,

- miénktől eltérő kultúrák, erkölcsi normák megismerésén keresztül más normák szerint élő emberek elfogadása.

Matematika, fizika:

- állítások megítélése,
- szabályszerűségek megfogalmazása,
- összefüggések leírása,
- lényeg kiemelése,
- megoldási menet tervezése, leírása,
- vitakészség fejlődése (érvelés, cáfolás),
- az élet és a természet értékeinek felismerése, megbecsülése,
- a tudás megbecsülése vele együtt a segítőkészség kialakítása, s a segítség elfogadására való törekvés,
- a különböző energiatípusok, az erőművek és azok környezetre gyakorolt előnyeinek és hátrányainak ismerete,
- a megújuló energiatípusok és az alternatív energia-kiegészítők ismerete.

Történelem és társadalomismeret:

- családi és iskolai megbízatások felelős teljesítése,
- a rend és a szabadság összefüggéseinek értése,
- tudatos és kritikus viszony a társakhoz, társadalomhoz a környező világban (anyagi, természeti, szellemi),
- mások és önmaga döntéseinek értékelése, indoklása,
- jelenségek változásainak megítélése,
- többségi és kisebbségi vélemények összehasonlítása, értékelése, a kisebbségi vélemény figyelembevétele.

Biológia, kémia:

- értékelje és óvja a természet szépségeit,
- ismerje a hétköznapi tevékenységek környezetkárosító és kímélő részeit,
- értékelje az egészséget, mint értéket,
- igényelje az egészséges életkörülményeket,
- képes legyen fizikai és lelki egészségének, az egészséges környezetnek megőrzésére,
- felelősség a természet jövőjéért, fenntarthatóságáért,
- ismerje az emberi szervezetet veszélyeztető anyagok (alkohol, nikotin, drog, gyógyszerek) szervezetre gyakorolt hatását,
- ismerje fel az életfolyamatokat, a visszafordíthatatlanságot.

Földünk és környezetünk:

- felelős környezeti magatartás tanúsítása,
- érzékeljék és értékeljék a környezetben lezajló változásokat,
- a legfontosabb információforrásokból szerzett információkat mérlegeljék, tudjanak azokból valós következtetéseket levonni,
- ismerjék meg a természetvédelem alapvető céljait, nemzeti parkjainkat, természeti értékeinket,
- ismerjék a környezetkárosodások megelőzésének elveit, főbb módjait illetve a károsodott tájak természetes állapotának visszaállítási lehetőségeit és korlátait,
- tudják, melyek a leglényegesebb globalizációs folyamatok, és azoknak milyen előnyei és hátrányai lehetnek a Föld egészére.

Ének-zene:

- az élményből fakadó aktív éneklési kedv felkeltése.

Tánc és dráma:

- a kifejezőképesség fejlesztése,
- improvizáció, megfigyelési készség és a hagyományörzés fejlesztése.

Vizuális kultúra:

- a vizuális kommunikáció megértése, saját gondolatok közérthető megjelenítése,
- a hazai, az európai és az Európán kívüli tárgykultúra példáinak megismerésén keresztül mérlegelő és környezettudatos magatartás kialakítása,
- empátiakészség fejlesztése közben a kritikai érzék fejlesztése a valóság és a „mese” szétválasztásával,
- erőszak helyett az emberi, érzelmi kapcsolatok létjogosultságának elfogadtatása.

Testnevelés és sport:

- sajátos eszközeivel hozzájárulhat ahhoz, hogy a tanulók életigenlő, az egészséget kiemelt helyen kezelő személyiséggé váljanak,
- erkölcsi, fizikai tulajdonságok (pl. bátorság, kitartás, önbizalom, önfegyelem stb.) erősítése, jellemformálás,
- legyenek képesek önképzésre, önellenőrzésre,
- ismerjék motorikus képességeiket, azok fejlesztésének, fenntartásának módját,
- igényeljék a mozgásos játék, versengés örömét,
- becsüljék meg társaik teljesítményét,
- ismerjék fel a testnevelés és sport egészségügyi, prevenciók értékeit és a rendszeres fizikai aktivitás válják életmódjuk részévé – ennek egyik legfontosabb lehetősége a mindennapos testnevelés bevezetésében rejlik,
- a mindennapos testnevelést azokon a napokon, amikor közismereti oktatás folyik testnevelés óra megtartásával kell biztosítani,
- heti legfeljebb 2 testnevelés órát iskolai sportkörben, az iskolában működő diáksport-egyesületben vagy versenyszerűen sporttevékenységet folytató sportolással ki lehet váltani,
- szakiskolában azokon a napokon, mikor a tanuló számára csak gyakorlati oktatás van, nem kell a mindennapos testnevelést megszervezni,
- speciális gyakorlatokkal biztosítja a könnyített és gyógytestnevelésre kötelezett tanulók deformitásainak, elváltozásainak javítását, és ellensúlyozza a különböző elváltozásokból fakadó kisebbségi érzésüket, gátlásaikat.

Osztályfőnöki munka:

A tanulók személyiségének sokoldalú fejlesztése. Gondosan felépített nevelési tartalmakkal ismeretek, készségek, képességek kialakítása.

Osztályfőnöki órákon feldolgozandó témakörök:

- énképünk, milyen a harmonikus személyiség,
- egészségünk védelme,
- a családi élet harmóniája,
- helyünk a társadalomban,
- gyarapítsuk műveltségünket,
- a szabadidő helyes eltöltése,
- munkakultúra,
- környezetkultúra az ember és a természet harmonikus kapcsolatáról,
- hazánk és nagyvilág,
- jövőképünk.

Informatika:

- sajátítsa el az önálló tájékozódás, ismeretszerzés alapjait,

Pályaorientáció:

- ismerje meg az eredményes pályaválasztás pszichés összetevőit.

Az elsősegély nyújtási alapismereteket a szakképzésben részt vevő tanulók a munkavédelem témájú órákon sajátítják el (a *Munkahelyi egészség és biztonság*, illetve a *Biztonságos munkavégzés* modulok részeként). A gimnáziumi osztályokban a biológia, valamint az életvitel és gyakorlat órákon foglalkoznak a tanulók ezzel a témakörrel.

23.3. Az egészségnevelés ajánlott tartalma, témakörei

Harmonikus kapcsolatok kialakítására nevelés

- az ember fő biológiai, pszichológiai, szociálpszichológiai jellemzői,
- az ember viszonya önmagához, családjához, embertársaihoz (kortárs csoportok, munkatársak stb.), a társadalomhoz, intézményekhez,
- emberismeret, empátia, alkalmazkodó készség,
- egyén és közösség: az iskolai életbe, közösségekbe való beilleszkedés, a közéletben való aktív részvétel,
- kulturált személyközi érintkezés felnőttekkel, tanárokkal és a diáktársakkal minden élethelyzetben,
- normális embertársi, nemek közötti kapcsolatok, magatartásformák alakítása (szolidaritás, barátság, kooperáció),
- a viselkedést, személyközi viszonyokat szabályozó értékek, erkölcs hagyományok, szokások, normák, jog, divat, vallási előírások,
- a társadalmi értékrend: az értékek, normák változó világa,
- saját és mások testi épségének óvása.

A tárgyi környezettel való harmonikus együttélésre nevelés

- kulturált és esztétikus környezeti higiéne biztosítása, fenntartása, a környezet védelme,
- a közvetlen környezet, az iskola különböző létesítményeinek, gyakorlati munkahelynek rendben tartása, óvása, szépítése, a környezeti higiéne fenntartása,
- környezetkímélő magatartás és életmód (környezetbarát anyagok felhasználása, takarékoság stb.).

Betegségek elkerülése, az egészség megóvása

- a tevékenységek, a terhelés harmonikus, kiegyensúlyozott aránya,
- baleseti óvórendszabályok ismerete, balesetek elkerülése,
- közlekedési kultúra,
- helyes magatartás betegség esetén,
- elsősegély-nyújtási ismeretek,
- egészség, korszerű rendszeres táplálkozás,
- rendszeres testmozgás, sport,
- megfelelő személyi higiéne (ápoltság, időjárásnak megfelelő öltözködés stb.).
- helyes napirend, életrend /pihenés-munka kellő aránya, elegendő alvásidő stb./ kialakítása
- egészséget fenyegető környezetkárosító anyagok, környezeti ártalmak.

Mentálhigiéne, krízis prevenció: a lelki egészség megóvása

- önismeret, önkontroll, önbizalom, autonómia, személyiség megőrzése
- pozitív életszemlélet elsajátítása,
- szorongás és stresszoldó technikák; különböző (pozitív és negatív) élmények feldolgozása,
- emberismeret, empátia, alkalmazkodó készség, nyitottság,
- önnevelési, problémamegoldó és konfliktuskezelő készség fejlesztése,
- döntési képesség, érzelmi kifejező készség fejlesztése,
- egyéni képességek, lehetőségek és célok összhangja,
- devianciák.

Függőséghez vezető motívumok feltárása ill. szokások megelőzése

- egészségkárosító élvezeti szerek (mérsékelten alkohol, nikotin, kávéfogyasztás),
- serkentők, nyugtatók, drogok,
- szenvedélybetegségek (alkoholizmus, narkománia),
- függőséghez vezető okok feltárása, tudatosítása,
- a függőség egészségkárosító követelményei,
- a konfliktus- és válságkezelés más, lehetséges megoldásai.

Családi életre, társsá, szülővé nevelés

- nemi szerepek: barátság, partnerkapcsolatok, szexuális kultúra,
- érzelmi háttér fontossága a kapcsolatokban, a döntések meghozatalában,
- a család funkciója, jelentősége a szocializációban,
- családtípusok,
- szülői felelősség,
- kapcsolatok családtagok között, a családi élet szervezése (szerepek, feladatmegosztás),
- konfliktusok, válságok a családban, feloldási lehetőségek.

Szabadidő- kultúra fejlesztése

- elhasznált energiák pótlása,
- szellemi, testi kondíció megőrzése, fejlesztése,
- társas kapcsolatok ápolása, fejlesztése,
- önmegvalósítás, önfejlesztés,
- optimális pszichés állapot kialakítása, fenntartása.

Szabadidős szokások, a szabadidő felhasználása

- a szabadidő eltöltésének káros, haszontalan, ill. hasznos formái,
- a tömegkommunikációs eszközök, a reklám, a média stb. manipulatív szerepe a szabadidős szokások alakításában,
- igényes és igénytelen szórakozás,
- szabadidő tervezés.

23.4. A tevékenység keretei, eszközök és módszerek

Tanulók szociokulturális háttérének feltérképezése; a családi körülmények és a tanulók főbb személyiségjegyeinek megismerése, kapcsolataik feltárása.

Eszközök, módszerek:

- kérdőíves felmérés, megfigyelés,
- önéletrajz, önjellemezés, mások jellemzése, önismereti teszt,
- szociometriai elemzés /minden 9. osztályban és 11. évfolyamon/.

A tanuló szabadidős szokásainak feltérképezése különös tekintettel az egészséges életmódra, rendszeres mozgásra, sportolásra, az egészséges életmódról vallott felfogásukra, nézeteikre.

Eszközök, módszerek:

- megfigyelés,
- időmérleg vizsgálat.

Fel kell tárnunk, milyen értékeket tartanak diákjaink fontosnak, milyen normák, erkölcsi szabályok irányítják döntéseiket, cselekedeteiket.

Eszközök, módszerek:

- értékorientációs vizsgálat kérdőívvel,
- megbeszélés,
- vita,
- egyéni beszélgetés.

Fontos tudnunk, van-e a tanulónak káros szenvedélye, szokása: dohányzás, alkoholfogyasztás, kábítószer fogyasztás. (A titoktartási kötelezettséget szabályozó jogi előírások szerint.) Szülői értekezleteken, fogadóórákon a szülőkkel való közelebbi beszélgetések.

Egyéb eszközök, lehetőségek:

- szakkönyvek,
- videofilmek,
- országos egészségnevelési programokhoz való csatlakozás,
- helyi orvosi előadók meghívása
- védőnői tanácsadás,
- ÁNTSZ preventív csoportja
- rendőrség ifjúságvédelmi csoportja
- mentálhigiénés szakember
- pszichológus

23.5. Az egészségmagatartás befolyásolásának lehetőségei

- táplálkozás minősége, mennyisége,
- a mozgás szerepe, jelentősége, a szervezetre gyakorolt jótékony hatása,
- fizikai állóképesség növelése a különféle betegségben szenvedőknél gyógytorna lehetőségével,
- szűrővizsgálatokon való részvétel fontossága a megelőzés szempontjából (fogászat, tüdőszűrés, nőgyógyászati rákszűrés stb.),
- szabadidő hasznos eltöltése,
- személyközi viszonyok karbantartása és ápolása,
- prevenció programok,
- kortárs csoportok segítése a megelőző munkában,
- esélyteremtés a fiatalok számára egy produktív életstílus kialakítására és a káros szenvedélyek visszautasítására,
- segítségnyújtás szenvedélybetegségben szenvedő fiataloknak,
- mentálhigiéné alkalmazása a diákság és a pedagógusok körében,
- pszichológus segítség,
- média.

23.6. Mentálhigiéné

Az iskolának a személyiségformálásban betöltendő feladatköre az utóbbi két évtizedben alapvető változáson ment át. A nevelési anyag, az átadandó ismeret megsokszorozódott és az iskolai személyiségformálásnak váratlanul új feladatai születtek, elsősorban a családi nevelés hiányosságait pótló reszocializációs, korrekciós funkció.

Elvárások a pedagógusoktól:

- a személyiségformálásban betöltendő fejlesztő-fejlődési funkció, testi-lelki- szociális egészségnevelés,
- oktató, ismeretátadó funkció,
- a családi szocializáció mulasztásaiból rájuk háruló korrekció (terápiás) funkció,
- prevenció, zavarfelismerő, szűrő diagnosztika,
- a családdal való kapcsolatban a lehetőségeikhez mérten vállalják a családgondozó, családterapeuta funkciót,
- a gyermek személyiségfejlődési, magatartási zavarainak helyrehozó funkciója.

24. AZ ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS ISKOLAI TERV

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók

- ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát,
- ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat,
- ismerjék fel a vészhelyzeteket,
- tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit,
- sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat,
- ismerkedjenek meg a mentőszolgálat működésével; sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladatok

- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártassággal rendelkezzenek az elsősegély-nyújtási alapismeretek területén,
- a tanulóknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük az elsősegélynyújtás alapismereteit,
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és egyéb foglalkozások keretében – foglalkoznak az elsősegélynyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel

Az elsősegély nyújtásával kapcsolatos ismeretek tantárgyankénti és évfolyamonkénti megjelenését a pedagógiai program mellékletét képező tagintézményi helyi tantervek tartalmazzák.

25. KÖRNYEZETI NEVELÉS

Célunk a környezettudatos magatartás és a környezetért felelős életvitel kialakítása. Az ember a természet része, ugyanakkor társadalmi lény is. Meg kell tanulni a természeti, az épített és társadalmi környezettel való harmonikus együttműködést. Fontos az embert tisztelő szokásrendszer kialakítása, annak érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása.

25.1. A környezeti nevelés alapelvei

A környezeti nevelés:

- tartalma kiszélesedett, a fenntarthatóságra, az emberiség jövőjének biztosítására irányul,
- kiterjed az emberi együttélés, illetve az ember-természet kapcsolat bemutatására és formálására,
- elősegíti a környezeti- és egészség- tudatosság erősödését,
- a pedagógiai gyakorlatban kiterjed a testi-lelki egészségnevelésre, a társas készségek (konfliktuskezelés, döntés, együttműködés) fejlesztésére és a mentálhigiéné nevelésre is,
- iskolai gyakorlatában harmonikusan ötvöződik a környezettudományi és társadalomtudományi ismeretek köre, hiszen csak az ember biológiai és társas-társadalmi természetének sajátosságaira építve történhet az értékrend, az erkölcs és az életviteli szokások formálása.

25.2. Környezeti nevelés tanítási órákon

A környezeti nevelés minden pedagógus, illetve valamennyi tantárgy feladata. („Minden ugyanarról, tágabb értelemben a környezetről szól”).

A probléma az élet minden területét átszövi, ezért szükséges az összes tantárgyra kiterjedő, összehangolt tanórai környezeti nevelés.

Az egészségnevelési programrészben található a tantárgyakon belül megvalósítandó környezetnevelési témakörök. A tanóra lehetőséget ad arra, hogy a különböző korosztályokban a diákok életkorának, ismereteinek megfelelő szinten foglalkozzon a tanár egy témával.

A szennyezések, környezeti ártalmak megismertetése mellett hangsúlyozni kell a megelőzés lehetőségeit, az egyén és közösség felelősségét, annak társadalmi és gazdasági vonatkozásait.

A szaktanár jó ismerője „tudományterületének”, így az adott tananyag tanítása során megbeszéli a tanulókkal a környezet- és egészségvédelemmel kapcsolatos kérdéseket.

Osztályfőnöki órákon az osztályfőnök

- szaktárgyi hovatartozása a környezeti nevelés szempontjából nem meghatározó, általános tájékozottsága, problémafelismerő és feldolgozó képessége segíti a tanulók környezettudatos magatartásának kialakítását,
- nemcsak tiltással, büntetéssel biztosítja osztálya rendjét, tisztaságát, hanem arra törekszik következetes neveléssel, hogy a szép környezet tanulóink belső igényévé váljon,
- a fogyasztói társadalom problémáinak felismerését és megoldását segíti (pl. táplálkozási szokások, iskolai büfé kínálata, szükségtelen túlcsomagolás, szemét kezelése, anyag- és energiatakarékosság az iskolában).

25.3. Környezeti nevelés tanítási órán kívül

Házirend:

Szabályozza az iskolák épületének, valamint annak közvetlen környezetének (udvar) tisztaságával, rendjével kapcsolatos teendőket, a szándékos rongálással kapcsolatos anyagi felelősséget.

Tanulmányi és szakmai és természetjáró kirándulások:

Lehetőség nyílik hazánk természeti és kulturális értékeinek megismerésére, a társadalomgazdasági és környezeti hatások összefüggéseinek vizsgálatára.

Jeles napok:

Lehetőség szerint bekapcsolódunk az országos illetve a helyi programokba (pl. helyi civil szerveződések közterületi szemétyűjtési akciói).

26. A TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Valamennyi tanulónak joga van képességei maradéktalan kibontakoztatására, személyiségfejlődésének támogatására. Külön figyelmet kell fordítani a valamilyen okból hátrányos helyzetbe került tanulóakra, akiknek olyan támogató környezetre van szükségük, mely biztosíthatja iskolai sikerességüket. Az esélyegyenlőséget biztosítani kell a szakképzéshez való hozzáférés esetében, a gyakorlati képzőhelyek kiválasztásában, a választható szakképesítések vonatkozásában, a hátrányos helyzetűek támogatásában.

Iskolánk – többek között – az alábbi eszközökkel nyújt segítséget számukra az esélyegyenlőség megteremtése érdekében:

- kulcskompetenciák fejlesztésével,
- az oktatásban használt információs, kommunikációs technológiák alkalmazásával, a digitális tananyagok felhasználásának elősegítésével,
- méltányos és egészséges tanulási környezet kialakításával,
- a pedagógusok módszertani kultúrájának fejlesztésével,
- tapasztalat-, élményszerzésen alapuló tanulással,

- a differenciáló módszerek alkalmazásával,
- a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésével,
- a mindennapos testedzés, a mozgás, sportolás biztosításával,
- környezettudatos szemléletű oktatás-neveléssel,
- egészségügyi, szociális támogató rendszer kialakításával,
- hatékony, új tanulási módszerek elsajátíttatásával és alkalmazásával a tanórákon,
- a tanulói aktivitás növelésével a tanítási órákon,
- a tanulási attitűd pozitív átformálásával,
- pályaválasztás segítségével,
- a továbbtanulás támogatásával,
- személyiségfejlesztéssel és közösségépítéssel,
- a szabadidő hasznos eltöltésének elősegítésével,
- partnerközpontú neveléssel.

27. MINŐSÉGIRÁNYÍTÁSI ALAPELVEK

- Fontosnak tartjuk a pedagógusok módszertani kultúrájának fejlesztését a hátrányos helyzetű, vagy gyengébb képességű tanulók felzárkóztatása érdekében. Kiemelt szerep jut ebben a folyamatban a kompetencia alapú oktatásnak.
- A tanulók képességeinek fejlesztése: állandó mérések, a kompetenciák fejlesztése, a szülőkkel, szakmai szervezetekkel való szorosabb együttműködés segítségével.
- A már kialakult partnerkapcsolatok továbbfejlesztése, különösen a szülőkkel és a szakszolgálatokkal, kollégiumokkal.
- A rendszerszemlélet fenntartása, az intézményi folyamatok szabályozottsága illetve annak folyamatos működtetése: stratégiai tervezés, munkatervi tervezés, intézményi (irányított) önértékelés, külső és belső mérések, vizsgarendszer szabályozottsága.
- Az iskola lehetőségeihez és a tanulók képességeihez mérten készít fel a továbbtanulásra.

MELLÉKLETEK

A pedagógiai program mellékletét képezik az alábbi dokumentumok:

1. számú melléklet:

Siófoki SZC Bacsák György Szakgimnáziuma és Szakközépiskolájának helyi tanterve és szakmai programja

2. számú melléklet

Siófoki SZC Baross Gábor Szakgimnáziuma és Szakközépiskolájának helyi tanterve és szakmai programja

3. számú melléklet

Siófoki SZC Krúdy Gyula Szakgimnáziuma és Szakközépiskolájának helyi tanterve és szakmai programja

4. számú melléklet

Siófoki SZC Marcali Szakgimnáziuma és Szakközépiskolájának helyi tanterve és szakmai programja

5. számú melléklet

Siófoki SZC Mathiász János Gimnáziuma, Szakgimnáziuma és Szakközépiskolájának helyi tanterve és szakmai programja

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A pedagógiai program hatályba lépése, felülvizsgálata

Iskolánk nevelőtestülete a dokumentumot a vonatkozó jogszabályi előírások alapján módosította. A módosítások bevezetése 2016. szeptember 1. napjától történik felmenő rendszerben. A bevezetésben nem érintett évfolyamokon a nevelő-oktató munka a Somogyi TISZK Baross Gábor Középiskola, Szakiskola és Kollégium 2015. január 20. napjától, valamint a Marcali Szakképző Iskola 2013. szeptember 5. napjától érvényes pedagógiai programja szerint folyik kifutó rendszerben.

A pedagógia program nyilvánosságra hozatala

A dokumentumot a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal székhelyén, a Siófoki Szakképzési Centrum központjában a tagintézmények könyvtárában, az intézményvezetők irodájában lehet elolvasni, valamint megtekinthető a Siófoki Szakképzési Centrum honlapján és a Köznevelés Információs Rendszerének elektronikus felületén.

Siófok, 2016. szeptember 1.

Szamosi Lóránt
főigazgató sk.

Az intézményben működő egyeztető fórumok nyilatkozatai (tagintézményenként):

A *pedagógiai programot* az intézmény diákönkormányzata év hó napján tartott ülésén véleményezte, amelyet aláírással tanúsítok.

Kelt:, év hónap nap

.....

diákönkormányzat képviselője

A *pedagógiai programot* a szülői szervezet (közösség) év hó napján tartott ülésén megtárgyalta. Aláírással tanúsítom, hogy a szülői szervezet (közösség) véleményezési jogát jelen pedagógiai program felülvizsgálata során, a jogszabályban előírtaknak megfelelően gyakorolta.

Kelt:, év hónap nap

.....

szülői szervezet (közösség) képviselője

A *pedagógiai programot* az iskolaszék év hó napján tartott ülésén megtárgyalta. Aláírással tanúsítom, hogy az iskolaszék véleményezési jogát jelen pedagógiai program felülvizsgálata során, a jogszabályban előírtaknak megfelelően gyakorolta.

Kelt:, év hónap nap

.....

iskolaszék képviselője

A *pedagógiai programot* az intézményi tanács év hó napján tartott ülésén megtárgyalta. Aláírással tanúsítom, hogy az intézményi tanács véleményezési jogát jelen pedagógiai program felülvizsgálata során, a jogszabályban előírtaknak megfelelően gyakorolta.

Kelt:, év hónap nap

.....

intézményi tanács képviselője